

Prvá svätá spoveď vo Svidníku

Prvá svätá spoveď v Sabinove

Odkaz

sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Заповіт

св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXIV/2018 ISSN 0139-9012

6/2018

Chrámový sviatok v Kalnej Roztoke

Chrámový sviatok v Medzilaborciach

Panychída pri vojenskom pamätníku v Bardejovských Kúpeľoch

Panychída v Slovinkách

Milí čitatelia! Prosíme vás o zasielanie fotografií z akcií na vašich cirkevných obciach na emailovú adresu: ocam@orthodox.sk alebo poštou na adresu redakcie. Ďakujeme.

Zostúpenie Sv. Ducha na apoštolov

„No, ja vám hovorím..., že vám je to užitočné, aby som ja odišiel. Lebo ak neodídem, Tešiteľ nepríde k vám: ale ak odídem, pošlem ho k vám“ (Jn 16,7).

Apoštolská služba bola a je stále náročná. Na túto službu pripravoval Isus Christos svojich apoštolov, ktorým hovoril otvorene, že v tom svete to nebudú mať ľahké: „Vylúčia vás zo synagóg, ba prichádza hodina, keď sa každý, kto vás zabije, bude nazdávať, že tým slúži Bohu.“ (Jn 16, 2). Iste, že na tak zodpovednú službu asi ľudská sila nestačí. Aj apoštoli boli len ľudia, ktorí prešli tvrdými skúškami od Jeruzalema až na horu Golgotu. Boli svedkami otrasných udalostí. Pozerajúc na Spasiteľa a Jeho utrpenie, ukrižovanie a smrť, to všetko zanechalo silnú nezmazateľnú stopu v ich srdciach. Niečo pochopili, ale nie všetkému porozumeli, preto bolo nevyhnutné, aby prišiel Utešiteľ, Sv. Duch, ktorý by ich naučil všetkému a pripomenul, čo im ich Učiteľ povedal.

Apoštoli po Christovom vznesení sa na nebo žili v modlitbe a čakali na splnenie prisľúbenia. V ich blízkosti žila a modlila sa Presvätá Bohorodička i ďalší ľudia, ktorí nasledovali Christa.

Päťdesiaty deň po Christovom zmŕtvychvstaní, keď boli všetci zhromaždení v jednom dome v Jeruzaleme, zrazu bolo počuť z neba zvuk ako keď fúka silný vietor, ktorý naplnil celý dom. Malé plamienky sa usadili nad hlavami apoštolov. Bol to Svätý Duch, ktorý ich naplnil svojou milosťou. V ten deň boli v Jeruzaleme ľudia zo všetkých končín sveta. Zvuk, ktorý bolo počuť, ich prilákal k domu, kde boli zhromaždení Christovi učeníci. Všetci zostali prekvapení, keď každý z nich počul apoštolov rozprávať vo svojom rodnom jazyku. Čudovali sa a hovorili si: „Ako je možné, že každý z nás ich počuje hovoriť vo svojej materinskej reči?“ (Sk 1, 8) Prostredníctvom kázania Petra a ostatných apoštolov mnohí prítomní uverili v Christa a dali sa pokrstiť. Od tej chvíle začali žiť nový život.

Dňom Zostúpenia Svätého Ducha začína sa písať nová história Cirkvi. Možno povedať, že Svätý Duch spôsobil v Cirkvi hlbokú revolúciu - kvalitatívnu zmenu. Cirkev, ktorú môžeme prirovnať k lodi plávajúcej na rozbúrenom mori, dostáva akoby nový vietor do „plachiet“. Prítomnosť Svätého Ducha v Cirkvi je garanciou, že Cirkev sa neocitla, ako predpokladali nepriatelia,

na smetisku dejín. Ju nepremôžu ani pekelné mocnosti. My dnes môžeme smelo povedať: „Kto je proti nám, keď je s nami Boh?“ Zostúpenie Svätého Ducha je jedným z najväčších sviatkov Cirkvi. Položme si otázku: Kto je Svätý Duch? Jednoznačne, že to nie je žiadny pocit, ani žiadny vánok, ale je to tretia Božská Osoba. Prečo je potrebné pre nás tak zrejmú pravdu zdôrazňovať? Nuž preto, lebo medzi nami žijú aj iní „veriaci“, ktorých sv. apoštol Pavel nazýva „skazonosné pokolenie, ktoré nielen Christa, ale aj Svätého Ducha zapierajú“. Pre nich Svätý Duch nie je Boh, nie je Osobou, ale len moc, sila, vietor. Svätý apoštol Pavel hovorí: „Nezarmucujte Svätého Ducha Božieho“ (Ef 4,30).

A či môžeme zarmútiť vietor alebo akékoľvek iné prejavy? Vážnosť a rešpekt pred Svätým Duchom zdôrazňuje sám Božský Spasiteľ Isus Christos, keď hovorí: „Rúhanie sa proti Duchu nebude odpustené ľuďom“ (Mt 12,31).

Duch zohráva nenahraditeľnú úlohu nie len v Cirkvi, ale aj v živote človeka, lebo On je Ten, ktorý oživuje. Aj my sme, ako hovorí sv. apoštol Pavel, „chrámom Svätého Ducha“. Akákoľvek neprítomnosť Ducha znamená istú smrť. My nedokážeme odhaliť celú pravdu o Duchu Svätom. Duch Svätý je vždy väčší a presahuje akékoľvek prirovnania či obrazy.

Keď prorok Eliáš utekal pred pomstychtivou Jezabel na vrch Horeb, ukryl sa do jaskyne (por. 1Kr 19, 1 – 9). Po tom, čo v nej prenocoval, zakusuje Božieho Ducha v tichom vánku: najskôr prešiel veľký a prudký vietor, po ňom zemetrasenie i oheň; ale Pán nebol vo vetre, nebol v zemetrasení a nebol ani v ohni, ale v tichom a lahodnom šume či vánku (1Kr 19, 11 – 12). Naproti tomu v Skutkoch apoštolov sa spomína prudký vietor či víchor.

Tieto obrazy hovoria, že Božieho Ducha možno zakúsiť raz silno a očividne, inokedy v tichu a nenápadne. Aj my niekedy potrebujeme, podobne ako Eliáš, jaskyňu, kde v samote a tichu pôsobí Boží Duch; potrebujeme miesto alebo priestor, kde sa utiahneme, aby sme počúvali Boha a aby sme potom vedeli správne reagovať na nové výzvy či úlohy, podobne odhodlane ako prorok Eliáš. Ak príde Svätý Duch do nášho vnútra, určite v nás spôsobí veľkú revolúciu. Nebojme sa tejto revolúcie. Nebráňme Mu urobiť zmenu. Bude to zmena k lepšiemu. Revolúcia Svätého Ducha volá nás veriacich k pokániu a zmene života. Cez túto revolúciu nastane obnovenie vzťahu s Ním. Otvorme sa jeho zmene. Nebojme sa tejto zmeny. Bude to zmena, ktorá obnoví.

Päťdesiatnica môže byť vnímaná aj ako protiklad Babylonskej veže, pretože Svätý Duch pri naša jednotu a robí nás schopnými hovoriť jedným hlasom. Dar Ducha je aj darom rôznorodosti – ohnivé jazyky zostúpili na každého z prítomných. Päťdesiatnica neruší rôznorodosť, ale umožňuje nám byť sami sebou, aby sme prestali byť motívom rozdelenia.

Existuje príbeh istého človeka, ktorý mal zvyk chodiť k rieke, aby meditoval. Tam sedel celé hodiny na brehu a pozoroval tečúcu vodu. Jedného dňa vylovil z vody kameň. Bol okrúhly a tvrdý. Zvedavo ho rozdrvil a udivene musel priznať, že kameň je vnútri úplne suchý, hoci dlhý čas ležal vo vode. Voda doň nedokázala vniknúť. Tu si povedal: „To predsa nemôže byť vodou, že doň neprenikla. Je to predovšetkým tvrdosťou tohto kameňa.“

A tak je aj s nami ľuďmi, okolo nás je všade Duch, sme Ním obklopení podobne ako kameň vodou. Čím to je, že nie vždy do nás dokáže preniknúť? Nuž pre tvrdosť našich srdiec.

Prot. Ján Sovič

1155 rokov od príchodu sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu.

Tlačová správa

Pravoslávni veriaci dnes podľa juliánskeho kalendára oslavujú pamiatku sv. apoštolom rovných Cyrila a Metoda, učiteľov Slovanov. Na rozdiel od západných kresťanov, ktorí si ich sviatok pripomínajú 5. júla, pravoslávni na Slovensku sa pridriavajú májového dátumu rovnako ako všetky ostatné miestne pravoslávne Cirkvi. Podľa východnej tradície bol práve 11./24. máj 863 dňom príchodu misie vedenej sv. Cyrilom a Metodom z byzantského Carihradu na Veľkú Moravu, kde ich privítal sv. Rastislav. Hoci sv. bratia sporadicky slúžili, resp. boli prítomní na bohoslužbách západných kresťanov, sami vyšli z prostredia východnej – Gréckej pravoslávnej cirkvi, a okrem cirkevnej ortodoxie – pravoslavia – priniesli do našich končín predovšetkým byzantské bohoslužby a obrad, preložený do slovanského jazyka, ako aj východné kresťanské zvyklosti a obyčaje. Pravoslávna cirkev na Slovensku sa hlási k cyrilo-metodskému odkazu. Okrem vyznávania východnej – pravoslávnej viery dodnes svoje bohoslužby vykonáva v cirkevno-slovanskom jazyku, ktorý je priamym potomkom staroslovienčiny. Slovanský jazyk sa vďaka Cyrilovi stal štvrtým bohoslužobným ja-

Ikona privítania sv. Cyrila a Metoda na Veľkej Morave sv. kniežaťom Rastislavom, ktorá sa nachádza na stene pravoslávneho chrámu v Sukove, autor: prot. Miroslav Pirchala.

zykom v kresťanskom svete popri hebrejčine, gréčtine a latinčine. Po smrti sv. Metoda v roku 885 bol síce na území Veľkej Moravy zakázaný a slovanskí kňazi a mníši museli z našich krajov odísť, ale útočisko našli u južných Slovanov a tam pokračovali v diele christianizácie Slovanov, ktoré začali sv. Cyril a Metod na našom území.

V rámci tohtoročného 1155. výročia príchodu sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu navštívila delegácia Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku starobylý Rím. V bazilike sv. Klementa 10. mája 2018 slúžil metropolita Rastislav Liturgiu na hrobe sv. Cyrila, ktorý zomrel v Ríme 14. februára 869 a bol tu pochovaný, a ako prvý východný – pravoslávny prímás z územia Čiech, Moravy a Slovenska (bývalej Veľkej Moravy) od doby sv. Metoda, teda po viac ako tisíc rokoch, sa 11. mája 2018 stretol s rímskym pápežom Františkom.

Tlačový odbor ÚMR Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Krátky životopis sv. Cyrila a Metoda:

Sv. Cyril a Metod, apoštolom rovní. Rodní bratia zo Solúna, ktorých rodičia, Lev a Mária, boli významní a bohatí. Starší brat Metod strávil ako dôstojník 10 rokov medzi Slovanmi (macedónskymi) a tak sa naučil slovanský jazyk.

Potom sa Metod vzdialil na horu Olymp a oddal sa mníšskemu podvihu. Tu sa k nemu neskôr pripojil aj Cyril (Konštantín). Ale keď chazarský kráľ Kagan požiadal od cisára Michala zvestovateľov Christovej viery, na jeho rozkaz boli títo dvaja bratia vyhľadani a poslaní medzi Chazarov. Presvedčiac Kagana na Christovu vieru, pokrstili ho s veľkým počtom jeho hodnostárov a ešte väčším počtom ľudu. Po určitom čase sa vrátili do Carigradu, kde zostavili slovanskú azbuku z 38 písmen a začali prekladať cirkevné knihy z gréčtiny do slovančiny. Na pozvanie kniežata Rastislava odišli na Moravu, kde zbožnú vieru rozšírili a utvrdili a knihy rozmnožovali a dávali ich duchovným, aby učili mládež. Na pozvanie pápeža odišli do

Ríma, kde Cyril ochorel a zomrel 14. februára

869. Metod sa vrátil na Moravu a do smrti pracoval na utvrdzovaní Christovej viery medzi Slovanmi. Po jeho smrti – usnul v Hospodinovi 6. apríla 885 jeho učeníci, Päťpočetníci, na čele so svätým Klimentom ako episkopom, prešli Dunaj a zišli na juh, do Macedónska, odkiaľ z Ochridu pokračovali v práci začatej Cyrilom a Metodom na severe medzi Slovanmi.

Úvaha zo života sv. Cyrila:

V saracénskom tábore sa opýtali Cyrila: „Ako môžu kresťania bojovať a zároveň dodržiavať prikázanie o modlení sa k Bohu za ich nepriateľov?“ Nato svätý Cyril odpovedal: „Keď sú v jednom zákone napísané dve prikázania a sú dané ľuďom na dodržiavanie, ktorý človek lepšie dodrží zákon: ten, ktorý dodrží jedno prikázanie alebo ten, ktorý dodrží obidve?“ Nato mu Saracéni odpovedali: „Bezpochyby ten, ktorý dodrží obidve.“ Sv. Cyril pokračoval: „Christos Boh náš nám prikázal, aby sme sa modlili k Bohu za tých, ktorí nás prenasledujú a aby sme konali dobro aj im; ale Ten istý Boh nám ešte povedal: väčšiu lásku v tomto živote neprejaví nikto ako ten, kto položí svoju dušu za svojich priateľov. A preto my prekonávame urážky, ktorými nás častujú jednotlivo, a modlíme sa k Bohu za nich; ale ako spoločenstvo bránime jeden druhého a kladieme svoje duše, aby ste vy, ktorí plienite našich bratov, nezajali s telom aj ich duše a nezničili ich telom aj dušou.“

Sv. Nikolaj Velimirovič, Ochridský prológ

Petropavlovský pôst

Len nedávno sme sa radovali z Christovho Vzkriesenia a 40 dni spievali „Christos voskrese“. Tejto radosti predchádzal Veľký pôst, bol to čas odopierania si mnohých pôžitkov, ktoré nás v mnohých prípadoch odoberajú o vnímanie Božej prítomnosti. Po tomto dlhom pôste prichádza veľká radosť - Pascha – Vzkriesenie Christovo a nastáva čas radosti a veselosti zo znovu danej nám možnosti spasit' svoju dušu. Po 40 dňoch Christos „opúšťa“ svojich apoštolov a učeníkov a vznáša sa na nebo k svojmu Otcovi nebeskému. Nenecháva svojich učeníkov iba tak, ale sľubuje, že im pošle Ducha Utešiteľa, Ducha Radcu, Ducha pravdy a o 10 dni Christos plní svoj príslub a to je pre nás ďalší veľký sviatok, ďalšia veľká radosť, ale tá už akosi netrvá dlho, týždeň nato sa nám začína pôst, znovu pôst. Prečo? Veď sa máme radovať, tešiť a nie smútiť v pôste a si niečo odopierať, a ešte k tomu na pamiatku sv. apoštolov

Petra a Pavla, z ktorých sa jeden ukázal ako zradca a druhý prenasledovateľ.

Bohužiaľ, mnohí ľudia dnes takto zmýšľajú, nemajú ten pôst radi, nepostia sa, nevidia zmysel sa postiť v tomto krásnom teplom období, ktoré vedie využiť omnoho „lepším“ spôsobom, zábavami, veseliciami, opekaním atď. a pritom zabúdame, nevidíme alebo nechceme vidieť zmysel a odkaz Petropavlovského pôstu.

V Skutkoch apoštolov čítame, že skôr než sa učeníci, apoštoli vybrali do všetkých kútov sveta hlásať Evanjelium, hlásať dobrú zvesť o Christovom zmŕtvychvstaní, predtým sa postili a modlili. Petropavlovský pôst alebo inak Apoštolský pôst je pevne zviazaný s darom slova, ktorý získavame už od svojho narodenia ako drahocennú časť Božieho obrazu.

Modlitba je rozhovor s Bohom Isusom Christom vteleným Logom – Slovom. Keď je naša modlitba sústredená,

Petropavlovský pôst

prinášaná s láskou, tak je to rovnaký rozhovor, aký viedli s Christom Jeho učeníci, svätí apoštoli. Tým naším úprimným rozhovorom, modlitbou dostávame takú blahodaň, také požehnanie ako apoštoli, možnosť stať sa šíriteľmi radostnej noviny o Christovom vzkriesení. Preto

by sme mali v tomto pôste obrátiť svoje vnímanie na každý jeden skutok, na každý jeden okamih, na každé jedno slovo, aby bolo v súlade s Božou vôľou. Lepšie sú skutky bez slov ako slová bez skutkov.

Súlad skutkov a slov je iba potvrdením základov našej viery a prikázaní, ktoré sme prizvaní plniť vo vzťahu k blízkym a hlavne k nášmu Spasiteľovi, a to je to najkrajšie svedectvo.

Kolko slov povieme v priebehu dňa? Milión? Menej, viacej, ťažko povedať. A pritom nás Christos vyzýva, aby sme nehovorili mnoho prázdnych rečí bez nejakého významu. Kolko takých slov, ktorými odsudzujeme, ohovárame, závidíme, nadávame, klameme, zo svojich úst vypustíme. Za každé jedno slovo sa zodpovieme na Strašnom súde.

Ticho je veľký dar v dnešnej dobe, keď z každej strany na nás niečo hučí, či

už rádio, televízor, počítače, telefóny, autá aj ľudia. Je ťažko nájsť miesto, kde si človek oddýchne od toho zhonu, ruchu, ani doma nemáme to miesto ticha, lebo mnohokrát ako prvé čo spravíme pustíme rádio, alebo sadneme pred televízor. Ráno vstaneme, pustíme rádio,

ideme do auta, tam znovu je pustená nejaká hudba či správy, v práci takisto, prideme domov a v domnienke, že si odpočinie, tak si ľahneme na gauč a pustíme si televízor a pri ňom, pri tom hluku aj zaspíme. Skúsme v tomto pôste trochu vypnúť svoje spotrebiče a možno v tom tichu začujeme svoje svedomie, začujeme Isusa Christa, ktorý sa k nám prihovára a vystríha pred každou nepríjemnosťou.

Nech pre nás bude Petropavlovský pôst, Petrov pôst, Apoštolský pôst alebo hoci ako si ho nazveme, cvičiskom, na ktorom sa budeme zdokonaľovať v modlitbe, pokore, robení dobrých skutkov a v neposlednom rade v tichosti.

Jerej Miroslav Pavlenko

Sväté Písmo a jeho užitočnosť pre veriaceho človeka – Prvý žalm (3. časť)

Počnúc štvrtým veršom začína prorok Dávid opisovať údel bezbožných. Ich údel je iný, opačný k blaženosti svätých. Sú ako prach, prach, ktorý je ľahko unášaný vetrom, čo znamená, že ich vonkajší stav je nestály, labilný. Keďže sú bezbožní ľudia preniknutí zlom a nežijú podľa Božích požiadaviek a Božích prikázaní, nemôžu obstáť na súde pred tvárou Boha a nemôžu byť tam, kde budú zhromaždení spravodliví (v. 5). Boh pozná všetko a preto odmeňuje počínanie spravodlivých a bezbožných nivočí (v. 6).

Svätý Níl Sinajský hovorí, že kto sa neustále obťažáva márnivými starosťami o telesné a nestará sa o dušu, ten sa stáva podobným bezbožnému, ktorého božské slovo usvedčuje, ukazujúc, že celý jeho život spočíva v starostiach. Človek, ktorý nebdá o svoju dušu, je pohrdavo pošliapavaný nečistými duchmi zloby a stáva sa podobným neužitočnému suchému prachu, ktorý sa neustále kade-tade prenáša vo víre vetra.

Svätý Ján Zlatoústý pridáva nádherné porovnanie. Tu prorok hovorí, že bezbožní sú ako prach, a ich hoci len slabý vietor unáša kam chce. A čo spravodliví? Tí sú, podľa slov sv. Jána, citujúc pritom opäť Knihu žalmov, ako vrch Sion (Ž 124, 1), ako hora, s ktorou nepohne ani obrovská víchrica. Spravodliví vskutku stoja na tom najpevnejšom základnom kameni, ktorým je Isus Christos a ktorý bezbožníci zavrhlí (pozri Ž 117, 22-23; Sk 4, 10-11).

Bezbožní nebudú vzkriesení na súd – Ako to teda vlastne je? Budeme všetci vzkriesení k Poslednému súdu, alebo nie? Nie sú tieto slová v protiklade s učením Nového Zákona? Určite nie! Bezbožní nebudú vzkriesení na súd, pretože ich priestupky sú očividné a nepotrebujú dokazovanie, budú vzkriesení na odsúdenie (kto v Neho verí, nie je súdený. Ale kto neverí, už je odsúdený... – Jn 3, 18). Takto chápú tieto slová aj sv. Kyril Alexandrijský, bl. Theodorit, Eusébios Cézarejský a ďalší cirkevní otcovia. Všetci budú vzkriesení, ale bezbožní nebudú stáť na súde spolu so spravodlivými (Mt 25, 32), no budú odsúdení, a spravodliví a zbožní po vzkriesení vojdú do Božieho Kráľovstva, t.j. budú vzkriesení k večnému životu, ako povedal samotný Spasiteľ: „Veru, hovorím vám, ten, kto počúva moje slová a verí v Toho, ktorý ma poslal,

má život večný, nepríde na súd, ale prejde od smrti k životu“ (Jn 5, 24). Všetci budeme vzkriesení, pretože všetkým nám sa patrí zjaviť sa pred Christovým spravodlivým súdom (por. 2Kor 5, 10).

Posledný šiesty verš prvého žalmu je záverečným hodnotením,

Svätý kráľ Dávid

bezmocnými a ničomnými. Teda posledné slová žalmu označujú, že skutky, slová a zámary bezbožných, a spolu s nimi aj oni sami, zaniknú – zahynú. A to je v úplnej zhode aj so slovami apoštola Pavla: „Ukáže to onen Deň, lebo sa zjaví v ohni a oheň preskúša dielo každého, aké je...” (1Kor 3, 13–15).

Prvý žalm začína slovom blažený a končí slovom zanikne, čo úplne jasne poukazuje na to, že tento žalm, a vlastne celá kniha žalmov, hovorí o dvoch životných cestách a o konci každej z nich.

resp. konštatovaním proroka o údele spravodlivých a bezbožných. Život každého človeka na tomto svete je cesta. Spravodlivému Sudcovi, ako hovoria sv. Tichon Zadonský a bl. Theodorit Kýrsky, sú od počiatku známe cesty spravodlivých aj bezbožných, On nepotrebuje a ani nemá záľubu v usvedčovaniach či dokazovaniach. Tretej cesty niet. Tak v budúcom veku, podľa slov Svätého Písma, nachádzame len dve miesta a preto, odmeniac každého podľa pozemského života, Boh jedných urobí hodnými preslávenia a vencov, no a druhých pošle na večné muky.

Cesta bezbožných zanikne – cnosti spravodlivých ostávajú ako ich bohatstvo a veniec. No skutky a vášne bezbožných, ktoré tu prorok nazval cestou, miznú a stávajú sa

Prodiakon Ján Husár

Literatúra:

Псалтирь. Москва 2 000. ISBN 5-7850-0077-7.

Афанасий Великий, св.: Толкование на псалми. Москва 2009. ISBN 978-5-9968-0002-5.

Иоанн Златоуст, св.: Беседы на псалмы. Москва 2003. ISBN 5-7429-0030-9.

Василий Великий, св.: Беседы на псалмы. Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры 2000.

Псалтирь в святоотеческом изъяснении. Свято-Успенская Почаевская Лавра 1998. ISBN 5-86868-103-7.

Толковая Псалтирь с подстрочным комментарием и краткой историей. Москва 2006.

Kresťanská rodina.

Nevyhnutnosť katechizovania detí i ostatných členov Cirkvi 11.

Ako vyplýva zo samotného poslania Christovej Cirkvi, ktorým sa v nej realizuje v plnosti odveká Božia idea, pod ktorou rozumieme celé spasiteľské dielo Isusa Christa, ktorý sám seba nazýva, ako sme už spomenuli, cestou i pravdou i životom (Jn 14, 6), a ako vyplýva aj z vysloveného prikázania, ktoré svojej Cirkvi dáva jej Zakladateľ (Mt 16, 18) a najvyšší Pastier (1 Pt 5, 4), ktorý poslal jej dušpastierov učiť, vychovávať a k Bohu privádzať všetky národy slovami: „Chodte teda a učte všetky národy, krstiac ich v meno Otca, i Syna, i Svätého Ducha a učiac ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni do konca sveta“ (Mt 28, 19-20), táto náležitým spôsobom prejavuje svoju starostlivosť o náboženskú výchovu a učenie ľudstva. V tomto ohľade Cirkev Christova nemôže nenasledovať svojho Spasiteľa aj v katechizovaní detí a nemôže neplniť Ním vyslovené prikázanie, pôvodne adresované najprv apoštolom a potom prostredníctvom nich aj všetkým ich pokračovateľom - dušpastierom, no súčasne aj všetkým pedagógom na všetky časy: „Nechajte deti prichádzať ku mne a nebráňte im, lebo takým patrí Božie kráľovstvo“ (Mk 10, 14). Lebo dieťa cez svätý krst a svätú tajinu pomazania myrom sa nanovo duchovne rodí pre Christa a pre blahodarný život v Ňom. Stáva sa „nedospelým v Christu“ (1 Kor 3, 1) a milosťou Svätého Ducha získava počiatok vyššieho, nebeského života, ktorý treba ďalej rozvíjať a vychovávať, aby priviedol človeka, ako hovorí apoštol Pavel, „k jednote viery

a poznania Božieho Syna, v dokonalého človeka, ktorého mierou dokonalosti je plnosť Christa“ (Ef 4, 13). A aby sa rozvinul u človeka tento zárodok nebeského života, aby sa zúčastňoval aj na bohoslužbách, aj na kázni, úlohou Cirkvi je tomu napomáhať práve svojou katechetickou službou alebo úlohami, ktoré vyplývajú z tejto katechetickej činnosti Cirkvi Christovej a to tak vo vzťahu k deťom, ako aj k dospelým veriacim, teda všetkým ostatným členom Cirkvi.

O tom jasne svedčia počiatky kresťanskej Cirkvi, kde potreba katechizovania má v nej od samého počiatku svoje nezapopíateľné miesto, je správne hodnotená, starostlivo vykonávaná, uspokojovaná a napĺňaná. Už svätý apoštol Pavel jasne hovorí o veľkom úsilí, ktoré vynakladal na to, aby túto potrebu katechizovania naplňal u všetkých Cirkví, ktoré založil. Galaťanom napr. píše: „Deti moje, pre ktoré znovu trpím pôrodné bolesti, kým Kristus nebude stvárnený vo vás, chcel by som byť teraz pri vás“ (Gal 4, 19). Podobné slová píše aj do Korintu: „Lebo keď kážem Evanjelium, to nie je chválou pre mňa, to je moja povinnosť; beda by mi bolo, keby som nekázal Evanjelium. Lebo mám odmenu len vtedy, keď to činím dobrovoľne, ale ak nedobrovoľne, bolo mi to zverené len ako úrad... Všetkým bol som všetko, aby som aspoň niektorých priviedol k spaseniu. A to všetko robím pre Evanjelium, aby som bol jeho spoluúčastníkom“ (1 Kor 9, 16-17; 22, 23). „Ajhľa, teraz už po tretie ochotný som prísť k vám, a nebudem

vám na tarchu! Veď nehľadám vašich vecí, ale vás... Ja veľmi rád vynaložím všetko, aj seba samého vynaložím za vaše duše“ (2 Kor 12, 14-15). A veriacim v Efeze adresuje zas takéto slová: „Mne, najmenšiemu zo všetkých svätých, dostalo sa milosti, aby som Evanjelium o nepochopiteľnom bohatstve Christovom zvestoval pohanom a vysvetlil, aká je správa tajomstva, skrytého od vekov v Bohu, ktorý stvoril všetko“ (Ef 3, 8-9). „Jeho (t.j. Christa) zvestujeme my, píše zas apoštol Pavel kolosenským kresťanom, napomíname a učíme každého človeka vo všetkej múdrosti, aby sme každého človeka učinili dokonalým v Christu. A ja sa o to aj namáham a bojujem v Jeho moci, ktorá mocne pôsobí vo mne“ (Kol 1, 28-29). Toto veľké úsilie apoštola Pavla pri zvestovaní právd Evanjelia, ktoré nemôžu chýbať v katechetickej službe, apoštol Lukáš opisuje takto: „Pavel zostal potom celé dva roky v najatom byte, prijímal všetkých, ktorí prichádzali k nemu a celkom smelo a bez prekážky kázal o Kráľovstve Božom a učil o Pánu Isusovi Christovi“ (Sk 28, 30-31).

Okrem týchto svedectiev, a je ich podstatne viac, o nevyhnutnej potrebe katechizovania v Cirkvi hovorí aj apoštolské pravidlá, ktoré ne-

ustále pripomínajú a zdôrazňujú túto nevyhnutnú povinnosť duchovenstva Cirkvi. Osobitný dôraz na túto povinnosť kladie VII. všeobecný snem, ktorý vo svojom 10. pravidle, hovoriac o istej neblahej skúsenosti a službe niektorých kňazov, na konci im pripomína túto povinnosť vyučovania v Božích pravdách: „Lebo nech ide (kňaz) učiť deti a svojich domácich, čítajúc im božské Písmo, lebo pre toto získal kňazstvo“.

Aj tieto slová, ktoré v Cirkvi boli naplnené skutkami, sú neochvejným dôkazom toho, ako Cirkev v minulosti prejavovala veľkú starostlivosť pri naplňovaní a uspokojovaní duchovných potrieb veriacich kresťanov formou katechizovania. Preto nepoviem nič nové, keď budeme tvrdiť, že aj v súčasných podmienkach života Cirkvi jej členovia, ktorí uverili v Isusa Christa, potrebujú sa stále obohacovať novými a aktuálnymi vedomosťami, bez ktorých by ich duchovný život staval sa plytký a bez ozajstného duchovného pokrmu, pod

ktorým, v zmysle slov Christových, môžeme rozumieť

aj Božie slovo: „Nie samým chlebom bude človek žiť, ale každým slovom, ktoré vychádza z úst Božích“ (Mt 4, 4). A to tým viac, že už uplynulo vyše pol storočia od získania autokefality (samostatnosti) a badať iba nepatrné výsledky práce duchovenstva s deťmi i mladými ľuďmi.

Východisko z tejto neblahej situácie vidí Pravoslávna cirkev u nás tak v katechizovaní, ako aj rekatechizovaní cirkevnej obce, alebo vo vyučovaní vieroučných právd duchovným cirkevnej obce podľa systematického plánu, ktorý je zatiaľ viacej individuálny, ponechaný na slobodnú voľbu duchovného cirkevnej obce. Sme tej mienky, že nie je potrebné osobitne zdôrazňovať, že všetci súčasní kňazi si musia uvedomovať dôležitosť a význam tejto služby a prístupu k nej a s plným nasadením a entuziazmom brať na seba dielo, ktorému sa v minulosti venovala len veľmi malá pozornosť.

Katechizovanie cirkevnej obce u nás, veľmi potrebné a naliehavé, je a s každým uplynulým dňom bude stále viac a viac pocítované rovnako všetkými - pastiermi i veriacimi kresťanmi. Jeho počiatok podľa pokynov a nariadení našej Cirkvi je už daný (tým nechceme povedať, že predtým sa nekatechizovalo, ale iba konštatujeme, že katechizovanie bolo zanedbané, nebola mu venovaná taká pozornosť, akú si zasluhovalo a ako sa mu duchovní venujú v poslednom období, k čomu svojim spôsobom prispeli aj zmeny v našom spoločenskom živote) a budúcnosť ukáže aj výsledky.

Aby tieto výsledky sa skutočne aj dostavili, je potrebné toto katechizovanie rozšíriť a zapojiť do neho široký okruh veriacich kresťanov, využívajúc pritom veľkú a bohatú skúsenosť Cirkvi v tejto tak zodpovednej, náročnej a potrebnej službe. Prednostne treba využívať základné a vhodné formy a metódy vyučovania skúmané a používané nielen z hľadiska náboženskej pedagogiky, ale aj všeobecného a individuálneho dušpastierstva v súvislosti

s ochrannou (preventívnou) dušpastiersko-pedagogickou misijnou činnosťou v cirkevnej obci.

Keď postupujeme podľa už osvedčených a zaužívaných spôsobov, ktoré v priebehu života Cirkvi sa vytvorili a majú trvalú hodnotu, ozrejmuje si istý systém pravidelných vieroučných cyklov prednášok. Ich pravidelnosť spočíva v tom, že tieto by mali pokračovať počas celého školského roka, najmenej jedenkrát týždenne (aspoň 1-2 hodiny). Ak tieto cykly sú určené či vydelené pre dospelých a nie pre deti a mládež, podľa ich potreby a možnosti môžu byť mesačné, dvoj- alebo viacmesačné, avšak súčasná situácia je taká, že naši veriaci kresťania stále prahnú po náboženských vedomostiach, aby boli dostatočne vyzbrojení v boji proti nezdravým zjavom ich lanárenia do iných konfesií, nevynímajúc z toho ani sekty. A ako budú bojovať, keď nebudú oblečení do Božej výzbroje, keď nebudú mať, ako hovorí apoštol Pavel, štít viery, prilbu spasenia, meč Ducha, pancier spravodlivosti, keď nebudú obutí pohotovosťou hlásať Evanjelium pokoja (por. Ef 6, 10-17)? Cieľ, ktorý majú dušpastieri dosahovať, musí byť identický s cieľom cirkevného katechumenátu všeobecne: učiť mladých ľudí i dospelých náboženským pravdám, t.j. počiatočným alebo základným pravdám viery, aby žili plnohodnotný, aktívny život preverovaný a vyznačený duchovnými cieľmi a hodnotami kresťanstva, t.j. nábožensko-mravným ideálom Božieho kráľovstva a Cirkvi na Zemi.

(Pokračovanie)

Prot. Peter Kormaník

Prinesenie svätých do ladomirovského monastiera v roku 1931

Historická cesta východného pravoslávneho mníšstva na území dnešného Slovenska je veľmi zložitá a popretkávaná mnohými prekážkami. Jedným z tých kamienkov, ktoré tvoria zložitú mozaiku fungovania sv. Pravoslavia na Slovensku, je aj monastier sv. Jóva Počajevského v Ladomirovej.

Vznik pravoslávneho hnutia v Ladomirovej má svoje počiatky v nedávnej minulosti. V roku 1921 došlo medzi veriacimi a gréckokatolíckym kňazom Augustinom Šudichom k sporu ohľadne vysokých cirkevných poplatkov. Na základe tohto sporu sa kurátorský zbor rozhodol vrátiť do pradedovského Pravoslavia. Na základe pozvania arcibiskupa Savvatija prichádza do Ladomirovej archimandrita Vitalij, ktorý stavia v Ladomirovej chrám a neskôr aj tlačiareň.

„Bratstvo sa popri bohoslužobnej činnosti po okolí, práci v tlačiarňi i na zveľaďovaní misie významnou mierou podieľalo aj na uskutočňovaní náboženskej výchovy v príľahlých dedinských školách, odovzdávaní rád miestnemu ľudu a liečeniu chorých.“

Súčasťou každého jedného pravoslávneho monastiera sú aj svätyne, ku ktorým bežní veriaci prichádzajú. Buď sú to zázračné ikony Bohorodičky alebo svätých, pri ktorých veriaci ľud prosí o uzdravenie, o pomoc vo svojich životných problémoch a ťažkostiach. Aj v prípade ladomirovského monastiera tomu nebolo inak a taktiež sa v ňom nachádzali svätyne, ku ktorým ľudia prichádzali.

Na stránkach časopisu Pravoslavnaja Karpatskaja Rus bol veriaci ľud pripravovaný na samotný príchod svätých, ktoré mali do Ladomirovej prísť.

„Prešovská Pravoslávna Rus, chystaj sa! Prichádzajú k tebe veľké svätyne, ktoré sú posielané ako požehnanie od Matky všetkých Cirkví - Jeruzalemskej a od našej Matky Cirkvi - Srbskej a zo svätej hory Athos. A aké to sú? 1. Časť Životvorného Kríža, na ktorom bol ukrižovaný Hospodin a Spasiteľ náš Isus Christos, a časť kameňa z Hospodinovho hrobu, na ktorom sa zjavil anjel, ktorý oznámil ženám myronosicam o vzkriesení Christovom. Táto veľká svätyňa k tebe prichádza, Prešovská Rus, z Jeruzalemskej cirkvi aj s patriarchálnou hramotou. 2. Čiastočky nerozpadajúcich sa ostatkov Božích služobníkov Jána Krstiteľa, Gregora Teológa, liečiteľa veľkomučeníka Panteleimona, sv. veľkomučeníčky Paraskevy-Pjatnicy, sv. mučeníkov Zografských, od latiníkov upálených a mnohé iné, s požehnanou patriarchálnou hramotou zo Srbskej cirkvi. 3. Blahodátne ikony Iverskej Matky Božej, veľkomučeníka a liečiteľa Panteleimona a sv. proroka Božieho Eliáša s podpísanou hramotou od všetkých ruských archimandritov na Sv. Hore Athos pre celý ruský národ na Karpatoch. Cez aké dediny budú tieto svätyne prechádzať, uvedieme neskoršie.“

V nasledujúcom čísle časopisu Pravoslavnaja Karpatskaja Rus bol uverejnený samotný dátum príchodu sv. ikon a ostatkov a taktiež bola zverejnená aj trasa, po ktorej budú svätyne prechádzať. Presný dátum príchodu bol stanovený na 5. júna 1931. Veľmi zaujímavým faktom zostáva samotný prenos sv. ikon a ostatkov do Ladomirovej. Nekonal sa hneď po príchode na stanicu, ale s týmto darmi od Jeruzalemskej a Srbskej pravoslávnej cirkvi mali prechádzať cez obce, a miestne obyvateľstvo mohlo k týmto svätyniam pristúpiť, pokloniť sa a pomodliť sa pred nimi. V sobotu 6. júna 1931 boli prenesené cez Bardejovskú Dlhú Lúku, Zborov, Chmeľovú až do chrámu do Becherova. 7. júna popoludní boli prenesené cez Ondavku, Varadku, Nižnú Polianku až na vojenský cintorín, kde

bolo slúžené vsenočné bdenie. 8. júna boli svätyne prenášané cez obce Hutka, Vyšný Mirošov, Nižný Mirošov až do Vyšného Orlíka, kde bola slúžená Liturgia a v ten istý deň popoludní cez Nižný Orlík, Vyšný Svidník až do chrámu do Ladomirovej, kde bolo vsenočné bdenie. 9. júna ráno bola slúžená sv. Liturgia a po nej molebny.

Zaujímavosťou tohto prenosu bolo to, že samotný archimandrita Vitalij (Maximenko) dával do pozornosti to, že ak by niekto chcel, mohol osloviť samotný sprievod, aby sa u nich doma zastavil. Dotyčný mal prichystať na dvor upravený stôl, na ktorom by boli položené spomínané ikony a ostatky a bol by slúžený moleben a nasledovalo by požehnanie ikonami prítomných.

Ako sme už spomínali vyššie, s každými ostatkami svätých alebo ikonami boli posielané aj patriarchálne hramoty. To boli správy, ktoré boli posielané samotnými patriarchami, v ktorých bol krátky text, ktorý bol venovaný samotnému ľudu a takisto aj zoznam konkrétnych svätých, ktoré boli na územie Slovenska poslané. Jedna takáto hramota sa nám zachovala a v nej sa srbský patriarcha Varnava vyjadruje k udalostiam prenesenia ikon a ostatkov.

***Procesia veriacich víta ostatky svätých
na železničnej stanici v Bardejove, 5. júna 1931.***

„S veľkou pozornosťou sledujeme rast pravoslávneho hnutia na Karpatoch, presnejšie na Prešovskej Rusi. Veľmi sa radujeme z úspechov, ktoré má hlásanie sv. Pravoslávia, z apoštolskej horlivosti kňazov - misionárov a z horlivosti a vľúdnosti karpatoruského národa k sv. Pravoslávii. Ako dôkaz našej lásky vám posielame ako požehnanie Srbskej pravoslávnej cirkvi tieto svätyne: čiastočku Životvorného dreva kríža Hospodinovho, kameň z Golgoty, čiastočku z čestnej hlavy sv. Jána Krstiteľa, čiastočku ostatkov sv. Andreja Prvozvaného, čiastočku ostatkov sv. Gregora Teológa (rebro), tri čiastočky ostatkov sv. veľkomučeníka a liečiteľa Panteleimona, čiastočku ostatkov svätomučenika

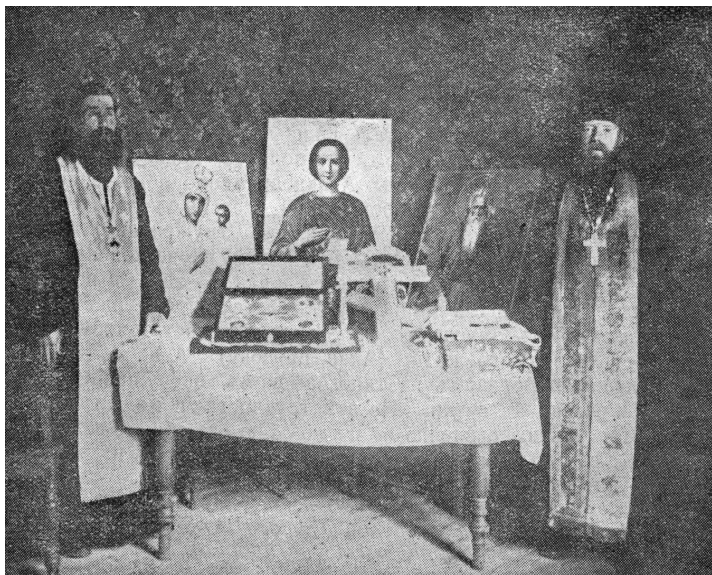
Dionýza Aeropagitu, čiastočku ostatkov svjaščennomučeníka Charalampia, čiastočku ostatkov sv. Atanáza Alexandrijského, čiastočku ostatkov sv. mučenice Paraskevy, čiastočku ostatkov sv. Cézaria, brata Gregora Teológa, čiastočku ostatkov jedného z mučeníkov Zografských, ktorý zomrel rukou latiníka.“

Okrem týchto ostatkov svätých boli do Ladomirovej prinesené aj ikony. Konkrétne išlo o ikony sv. proroka Jána Krstiteľa a veľkomučeníka Panteleimona, Iverskej Presvätej Bohorodičky a sv. proroka Eliáša. Práve posledná menovaná ikona má na svojej zadnej strane venovanie v tomto znení: „Сии святїи иконы даруется на благословеніе місіонарской обители преподобнаго Іова Почаевскаго во Владімировой од Русскаго св. Андреевскаго скита на св. Гори Афонской русским православным людям на Карпатах на утвержденеі истинной православной вири а пребывающих еще в римско-униатском заблужденіи на просвітленіе познанія единого праваго пути ко спасенію в Православной церкви. Ігумен св. Андреевскаго Скита Митрофан с братію. Афон год 1931.“

Ak by sme sa pozreli komplexnejšie na fungovanie celého monastiera sv. Jova Počajevského v Ladomirovej, zistíme, že prinesenie ostatkov svätých a ikon na územie Slovenska malo veľmi výrazný vplyv na fungovanie celej vtedajšej miestnej Cirkvi.

Okrem iných udalostí vo vtedajšom fungovaní Cirkvi, aj tento moment v živote sv. Pravoslávia pomohol miestnemu obyvateľstvu v jeho viere a upevňovalo ich vo svojom rozhodnutí - zanechať nepravdu a objaviť istým spôsobom pre nich niečo nové – sv. Pravoslávie a preto platí aj príslovie jedného múdreho človeka, ktorý raz povedal: „Kto hľadá okrem nájdenej pravdy niečo iné, hľadá klamstvo.“

Pripravil: jer. Mgr. Miroslav Humenský, PhD.

*Bratia ladomirovského monastiera s ikonami a ostatkami svätých
na železničnej stanici v Bardejove, 5. júna 1931.*

Pravoslávny v sedemdesiatke

Rozhovor s bývalým rímskokatolíckym mníchom jeromonachom Gabrielom

*Jeromonach Gabriel Bunge (*1940) je renomovaný švajčiarsky teológ a znalec patristiky. V roku 1962 vstúpil do benediktínskeho kláštora v Belgicku a vysvätený za kňaza bol v roku 1972. Od roku 1980 žije v skýte vo švajčiarskych horách. Pôvodom rímskokatolícky benediktínsky mních, otec Bunge prijal pravoslávie 27. augusta (podľa juliánskeho kalendára) roku 2010.*

Ak sa niekto rozhodne prejsť z jednej kresťanskej tradície do druhej, musí to znamenať, že im chýba niečo dôležité v ich duchovnom živote...

O. G.: Áno. A ak má ten človek už vyše 70 rokov ako ja, tento krok nemôžeme nazvať neuvážený, však?

Nie, to nemôžeme. Ale čo chýbalo Vám, mníchovi s takými veľkými duchovnými skúsenosťami?

O. G.: Nemôžem povedať, že u mňa išlo o jedno konkrétne rozhodnutie v živote, ale o celoživotnú prípravu so svojou vlastnou logikou: v určitom momente sa vo vašom živote uskutoční jedna udalosť, ktorá vám bola pripravená už od začiatku.

Ako všetci mladí ľudia, aj ja som, ak to mám takto nazvať, hľadal zmysel môjho života. Nastúpil som na univerzitu v Bonne a začal študovať filozofiu a komparatívnu teológiu. Krátko pred tým som navštívil Grécko a strávil som dva mesiace na ostrove Lesbos. Tam som po prvýkrát stretol skutočného monastierskeho starca. Už v tom čase ma to vnútorne ťahalo

k mníšskemu spôsobu života a čítal som nejakú pravoslávnu literatúru, vrátane tej ruskej. Tento starec ma ohromil – bol akoby zosobnením mníšskeho života, o ktorom som predtým čítal len v knihách. Priamo predou mnou som videl, ako vyzerá autentický mníšsky život, pravdivý a blízky prvotnej kresťanskej praxi. S týmto starcom som ostal v kontakte po celý môj život. Takže takto som dostal ideál pre mníšsky život.

Keď som sa vrátil do Nemecka, vstúpil som do rehole sv. Benedikta – pripadala mi najbližšia k tomu, o čo som sa usiloval. Štruktúra tejto rehole pri-

pomína ranú kresťanskú Cirkev – nie je tam rozvrstvený systém podriadenosti a nadradenosti, každé spoločenstvo funguje samo osebe. To, čo tieto oddelené komunity spája, je ich tradícia a cirkevný typikon – nie právny poriadok, ale duchovný ideál. Mimochodom, osobne si myslím, že zo všetkých západných veriacich sú práve benediktíni tí, ktorí najbližšie chápu rozsah pravoslávneho vnímania sveta. Ale aj tak, môj duchovník veľmi skoro zbadal moje nadšenie pre východný štýl mníškeho života a celkovo pre východné kresťanstvo a to, že som úplne nezapadal do našej rehole. Preto sa opät, starší a skúsenejší muž, ktorého si dodnes vážim, rozhodol poslať ma do malého kláštora v Belgicku, čo nám však obom prišlo trochu ľúto. V Belgicku som strávil 18 rokov, získal som mnoho skúseností a potom som dostal požehnanie na život v skýte vo Švajčiarsku. Všetky tieto moje presuny mali jeden dôvod: prejsť postupne do toho najautentickejšieho spôsobu mníškeho života, podobne ako raní a východní kresťania. Zatiaľ posledným krokom na tejto ceste bolo prijatie pravoslavia.

Prečo ste sa rozhodli prijať Pravoslávie? Človek môže predsa milovať pravoslávie celým svojím srdcom a ostať katolíkom a takýchto príkladov je na západe veľa.

O. G.: Áno, je to pravda a je to normálne, že veľa ľudí, ktorých priťahuje pravoslávie, ostávajú v rímskokatolíckej cirkvi. Vo väčšine západných katedrál sa nachádzajú pravoslávne ikony. V Taliansku sú dokonca špecializované školy, v ktorých sa vyučuje písanie ikon učiteľmi z Ruska, ale aj z iných krajín. Stále viac a viac

veriacich z Európy sa začína zaujímať o byzantský spev. Je samozrejmé, že ho nespievajú počas svojich omší, ale napríklad na koncertoch. Pravoslávna literatúra je na západe prekladaná do všetkých európskych jazykov a tieto knihy sú vydávané známymi katolíckymi nakladateľstvami. Jednoducho povedané, na západe nestratili cit pre to pôvodné, nezmenené kresťanstvo, aké sa zachovalo na východe, ale, ako musím so smútkom konštatovať, že v živote ľudí a celej spoločnosti sa nič reálne nemení – záujem o pravoslávie je zväčša na kultúrnej úrovni. A tí úbožiaci, ktorí majú reálny duchovný záujem, ostávajú v menšine. Sme ako blázni – málo pochopiteľní.

Zo svojej pozície teológa ste sa často vyjadrovali na tému rozkolu medzi západom a východom. Môžeme povedať, že vaše rozhodnutie pre konverziu na pravoslávie bolo ovplyvnené aj touto témou?

O. G.: Keď som bol ešte v Grécku a pomaly som sa začal obracať k východnému kresťanstvu, začal som si zároveň veľmi bolestivo uvedomovať, aký je rozkol medzi východom a západom. Už to nebola len abstraktná teória alebo poznámka v knihe o cirkevnej histórii, ale niečo, čo sa veľmi dotýkalo môjho duchovného života. Preto aj rozhodlanie prestúpiť na pravoslávie začalo vyzeráť ako veľmi logický krok v mojom živote. V mladosti som naozaj úprimne veril v spojenie východného a západného kresťanstva. Z celého srdca som očakával, že sa to reálne stane, a mal som na to aj dôvody: počas druhého Vatikánskeho koncilu boli prítomní aj pozorovatelia z Ruskej pravoslávnej cirkvi, vrátane sú-

časného metropolitu Sankt-Peterburgského a Ladogského Vladimíra (Kotljárova). V tom čase bol veľmi aktívny na medzinárodnej scéne aj metropolita Nikodím (Rotov). A veľa ľudí si vtedy myslelo, že tieto dve cirkvi sa k sebe posúvajú stále bližšie a bližšie, až úplne splynú. Môj sen sa vtedy zdal na dosah ruky. Avšak čím starší a skúsenejší som bol, tým viac som prestal veriť v prekonanie rozkolu, hlavne na úrovni spôsobu slúženia bohoslužieb a inštitucionálnej jednoty. Čo som mal vtedy urobiť? Mohol som hľadať túto jednotu, ale len na individuálnej úrovni, ako jednotlivá a osamotená duša. Viac som urobiť nemohol. Proste som počúval svoje svedomie a prijal som pravoslávie.

Nemyslíte si, že je to veľmi radikálny názor?

O. G.: Keď som bol ešte ako katolík v Grécku, uvedomil som si, že to bol západ a nie východ, kto sa odtrhol od Cirkvi. V tom čase mi to prišlo ako ťažko pochopiteľný fakt a potreboval som čas, aby som to „strávil“ a prijal. Samozrejme, že nemôžeme nikoho odsúdiť, to nie! My sa tu rozprávame o jednom veľkom a dlhom historickom procese a nemôžeme tvrdiť, že ten alebo onen bol za všetko vinný. Ale fakty zostávajú zrejmé: to, čo my dnes nazývame západným kresťanstvom, má svoj pôvod v reťazci trhlín a prasklín s východom. Tieto trhliny boli napríklad reformy pápeža Gregora VII., ďalej odtrhnutie od Cirkvi v 11. storočí, potom reformácia v 15. storočí a naposledy 2. Vatikánsky koncil. Viem, že je to veľmi hrubá schéma, ale myslím si, že v základoch pravdivá.

Existujú však aj názory, že tento reťazec trhlín je normálny historický proces, pretože každá inštitúcia (vrátane Cirkvi) musí prechádzať takýmto vývojom, až kým nie je pevne sformovaná. Podľa Vás, aký v tom bol problém?

O. G.: Problém bol v ľuďoch. Keď sa začnú diať radikálne a revolučné udalosti, nájdú sa ľudia, ktorí začnú deliť život na „históriu pred“ a „históriu po.“ Chcú všetko ďalšie odvíjať od tohto procesu, akoby nič predtým nemalo zmysel. Keď vyhlásili neskorší protestanti reformáciu, myslím si, že ani oni sami nepredpokladali, že tým vyvolajú rozdelenie západnej cirkvi na dve polovice. Nerozumeli, len konali. A samy začali deliť ľudí okolo seba na dva tábory: „zdraví jedinci“, ktorí podporovali reformáciu, a „chorí jedinci“, ktorí podporovali pápeža.

Zároveň vidíme, že sa história opakuje: to isté sa teraz deje okolo 2. Vatikánskeho koncilu medzi rímskymi katolíckymi. Nájdú sa ľudia, ktorí ho neuznávajú a neriadia sa jeho nariadeniami, a tí, ktorí ho vnímajú ako štartovaciu čiaru. Jednoduchý príklad: keď niekto v rozhovore použije slovo „koncil“ bez toho, aby špecifikoval, ktorý má na mysli, každý automaticky predpokladá, že hovorí o 2. Vatikánskom koncile.

Podľa: http://www.pravmir.com/article_1221.html. Spracoval: Anton Sorokáč

Celý rozhovor s otcom Gabrielom Burge si môžete prečítať na oficiálnej internetovej stránke Pravoslávnej cirkvi na Slovensku: www.orthodox.sk

Pravoslávie na území dnešného Slovenska v stredoveku

Mnohí, keď čítajú dejiny Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, prichodí im neraz aj zaplakať nad tým, čo sa tu udialo. Ale na, žiaľ, takto to nejako bolo a pritom nie je to ešte všetko, čo o tom dnes vieme. Mnohé udalosti sú pred nami ešte ukryté a azda v budúcnosti budeme mať možnosť ich poznať. Aj my sme zdedili od našich apoštolom rovných slovanských učiteľov sv. Cyrila a Metoda a ich žiakov tú vlastnosť, ktorú mali aj oni pri vyhnaní z Veľkej Moravy, že neopísali všetko pre svoju skromnosť, ako ich mučili, trápili, škodili a tak to bolo aj neskôr. Kolkí chceli opísať svoje ťažkosti a prežívané bolesti pre svoju pravoslávnu vieru a neopísali, ani nikomu to nepovedali, jedine Bohu. Hovorili si, že Pán Boh dopustil, ale On to aj vezme na zodpovednosť, a každého za to aj odmení, ale aj potrestá. Mnohí aj keď písali, no opísať to tak, ako to bolo v skutočnosti, nedokázali, veď to boli také neludské a nekresťanské príbehy a neprijemnosti, že to slovami naozaj sa nedá ani opísať. Tak práve, ako sa ani nedá opísať slovami to, ako to Boh ešte všetko napraví. Mnohých to, čo tu nedávno prežili, už aj prebolelo, keď ešte žijú a pozabudli na to, lebo sú to ľudia dobrého srdca. Kresťan predsa nemá prechovávať vo svojom srdci hnev a nenávisť, v kresťanovi má prebývať láska, lebo je na obraz a podobu Božiu stvorený. V takom srdci, kde je láska, nemá miesto hnev a nenávisť. A to je dobre a správne. Pravoslávna cirkev má svojho patróna sv. apoštola Jána, apoštola lásky, preto vždy a vo všetkom z toho vychádza. Nemáme dnes všetky záznamy a zápisy. Stratili sa a zničili ich, aby nevypovedali pravdu o našich predkoch, lebo nás tu vždy chceli mať takých, aby tu vládli nad nami mocní tohto sveta. To je nám tu dnes nad slnko jasnejšie.

Dnes musíme našej verejnosti všetko priblížiť, aby rozpoznali pravdu od poloprávd a nepráv, ako boli stáročiami naši pravoslávni predkovia skúšaní a prenasledovaní pre svoje pravoslávne presvedčenie. Naša verejnosť je často falošne a nesprávne informovaná a predkladá sa jej to, dokonca ako historické dedičstvo. Pravdou zostáva, že na Slovensku je veľmi bohatá slovanská tradícia, tradícia pravoslávneho kresťanstva ortodoxie. V slovenských kotlinách a údoliach boli poskrývaní cyrilo-metodskí slovanskí mnísi a o tom dnes svedčí celé Slovensko. Tak zo zeme archeológia ich odkrýva, tak domáce a aj zahranične archívy, ale aj mnohé stavby a rozvaliny chrámov a monastierov. Aj na Slovensku je to tak, ako to napísal Gyula Moravčík, že v Uhorsku „kde zakopneš do zeme, tam nájdeš svedectvá o cyrilo-metodskej tradícii“. Kardinál J. Ch. Korec píše, že tu existovali učené spevácke zbory ešte v 11. st., kde mohutne sa spievalo na Veľký piatok „Agios ó Theos - Svätý Bože!“ (1) Uhorskí panovníci boli väčšinou ohľaduplní voči slovienskemu kresťanstvu, k Pravoslávii, aké tu doniesli sv. Cyril a Metod z Byzancie a tí misionári, ktorí už pred nimi tu prišli z Východu. Dodnes sa tu spieva aj v latinskom obrade: Kyrie eleison. - Hospodi pomiluj - Pane, zmiluj sa. Zvlášť boli ohľaduplní ti, čo mali svoje hojné styky

s Byzanciou, čo mali manželky z Carihradu a Kyjevskej Rusi. Museli byť tolerantní voči slovanskému, pravoslávnenému obradu v Uhorsku a na Slovensku. V tom čase ešte lepšie na to pamätali ako my dnes, na to, že napríklad Gejza II. dostal od byzantského cisára kráľovskú korunu, ktorá dodnes tvorí hornú časť svätoštefanskej koruny. A kráľ Belo II. bol vychovaný na carihradskom dvore. (2) „Napriek všetkej nepriazni čias sa na Slovensku stále ticho udržiavala v ľude, ba i úradne v Cirkvi cyrilo-metodská tradícia. Spomienky na sv. Cyrila a Metoda sú dokonca zaznačené v breviároch a omšových knihách z 13. storočia“ (Miškovič). V Bratislavskom misále a misále Spišskej Kapituly sa uvádza sviatok 9. marca sv. Cyrila a Metoda. Pozostatkom po východnej Liturgii u nás na Slovensku je aj pobožnosť vzkriesenia na Bielu sobotu, ktorej niet v rímskom rituáli, že aj u rímskokatolíkov sa tu na Slovensku zachovala medziiným táto pobožnosť vzkriesenia na Bielu Sobotu (F. Zagiba: Dejiny slovenskej hudby, Bratislava 1943) (3). O cyrilo-metodskej tradícii na Slovensku zo starých čias svedčia aj chrámy zasvätené niektorým svätcom, ako sv. Klimentovi, sv. Dimitriovi a iným. Na cirkevných stavbách drevených chrámov sa odráža náboženský charakter slohový byzantsko-východný. Jezuiti, ktorí sem prišli, sa zameriavali na bohatých a vplyvných ľudí a tých získavali, zakladali školy a univerzity a vyučovali zdarma. Na Slovensku žili veriaci byzantsko-staroslovanského obradu, pravoslávni od dôb sv. Cyrila a Metoda a ich žiakov a nebolo to podľa tradície len v Tovarnianskej doline, ale všade na Slovensku.“ Je pozoruhodné, že aj po roku 1400 stále žila na Slovensku cyrilo-metodská tradícia. Keď v roku 1402 pápež Bonifác IX. obnovil spišskému prepoštovi biskupské privilégia (dokumenty zhoreli neskôr pri požiari), spomína, že veľký počet „Ruthenov a Valachov, bývajúcich v susedstve, navštevuje kostol sv. Martina v Spišskej Kapitule, kde ako pravoslávni vstupujú do katolíckej Cirkvi“. Zdá sa, že neprijímali pritom latinský obrad, ale že ich ponechávali vo východnom obrade (Monumenta Vaticana Hungariae, t. II. s. 415). Okrem toho boli na Slovensku aj pravoslávni veriaci. Stredisko mali v Mukačeve, ale rozptýlili sa aj po Spiši, na Oravu a do Gemera. V Ústí na Orave sa ešte v 19. storočí našli po nich za oltárom kostola cyrilské nápisy. V Gemi v Pohoreleji, v Heľpe, v Polomke a v Závadke im za reformácie muránske panstvo dosadzovalo, podľa záznamov okolo roku 1640, protestantských duchovných.“ (4) M. M. Hodža v knihe Větin o slovenčine z roku 1848 píše: „Ako staroslovenčina zo života vymizela, zostala vo svätých knihách deržebnou slovenskou nábožnosťou zachovaná...

Chrám v Ústí nad Oravou z roku 1618, v ktorom sa do konca 19. stor. zachovali cyrilské nápisy.

Mám za to, že staroslovienčina v našej vlasti jak cirkevne, tak i občiansky až do Kolomána... bola reč diplomatická. Potom, keď ju kráľ tento z úžitku krajinského vyobcoval, latinčinu na miesto jej uvedúc, ona predsa menej viacej zostávala cirkevnou bohoslužobnou rečou i u rímskych katolíkov až do Karola Róberta a Ľudvika I. Isté historické dáta na to, pravda, nemáme. Ale dá sa to z niektorých zbytkov a zostatkov na Slovensku šľakovať..." (s. 46). V 14. a 16. storočí boli posilnení a ich rady sa rozmnožili prisťahovaním Valachov (Rumunov) a Rusínov (Ukrajina). Svoje pravoslávie a obrad si neustále zachovávali. Boli posilňovaní z miest Ľvova a Kyjeva a iných pravoslávnych centier a to bohoslužobnými knihami. Žiadne zbližovanie so západnou latinskou cirkvou tu neprichádza do úvahy, jedine násilie a útlak tu zohrali svoje. Západná cirkev si tu vždy našla a poslala nejakého wichinovca, Svätopluka, Karola Róberta, Drugetovca, jezuitov, dominikánov a františkánov, ktorí tu v spolupráci s mocnými tohto sveta, cudzincami, pracovali proti pravoslávnyim veriacim, východnej Cirkvi, Liturgii a obradu. Všetci títo na Slovensku brali od Pravoslávnej cirkvi chrámy, fary, veriacich. Raz to bolo pre katolizáciu, inokedy pre reformáciu a tak je to dodnes. Mnohí autori tu špekulujú a filozofujú o pravoslávnych veriacich, že boli pod takou a takou jurisdikciou, obyčajne, že pod rímskou a podobne, ale treba si povedať, čo často mohli urobiť proti svetskej vláde, ktorá bola ruka v ruke s cirkevnou.

Skade že sa tu nabrali toľké hlaholské a cyrilské rukopisy, texty, staršie aj novšie... písať o nich dnes je nevelmi populárne. Keby tak našli staré texty a rukopisy latinské, nemecké, tak o týchto by sa písalo a tie by boli populárne a médiá by sa pretekali o písaní a aj univerzity by sa o to zaujímali. Ale o staroslovenské, cyrilské nie je taký záujem. Azda skôr v zahraničí. Knižičku Cyrilské rukopisy na Slovensku, Martin 1996 napísal R. M. Cleminsom z Anglicka, z Portmunskej univerzity, učiteľ ruského jazyka. Je zaujímavé, ako mnohí píšu, že dnešní gréckokatolíci sú dedičmi staroslovanskej liturgie. (5) A pravoslávni ako keby tu ani neboli a pritom dnes je opak pravdou, lebo u gréckokatolíkov sú už len skupinky, čo sa boria za cyrilo-metodskú ideu.

(Pokračovanie)

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Literatúra:

1. Korec, Ch. J.: Cirkev v dejinách Slovenska. Bratislava 1994, s. 164.
2. Korec, Ch. J., tamže, s. 187.
3. Korec, Ch. J., tamže, s. 166, 247 a 666. Zagiba, F.: Dejiny slovenskej hudby. Bratislava 1943.
4. Korec, Ch. J., tamže s. 376.
5. Korec, Ch. J., tamže, s. 67.

Sláva Bohu za Jeho milosť!

Cítíme veľkú vďačnosť Bohu, Pre-svätej Bohorodici, svätým apoštolom rovným Cyrilovi a Metodovi ako aj všetkým svätým, ktorí sa za nás modlia v nebeskej Cirkvi za veľký „dar zhora od Otca svetiel“, za nový pravoslávny chrám v Holíči, ktorý za hojnej účasti ducho-venstva a veriacich v nedeľu 29.4.2018 posvätili Jeho Blaženosť Rastislav, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska, a Jeho Vysokopre-osvietenosť Michal, arcibiskup pražský a českých krajín.

Patrí sa poďakovať všetkým, ktorí sa akoukoľvek mierou podieľali na realizácii tohto Božieho diela. Na tomto chráme desiatky ľudí pracovali, stovky veriacich dávali peňažné žertvy a tisíce bohabojných nás spomínali v modlit-bách. V prvom rade nemôžem nespo-menúť mitr. prot. Mgr. Sergeja Cu-pera, svojho duchovníka, za jeho mnohorakú duchovnú i materiálnu podporu. Veľké ďakujem patrí Ing. arch. Jánovi Mikitovi, ktorý celú stavbu vo svo-jom pokročilom veku (75 rokov) nezištne a

ochotne riadil a fyzicky odviezol veľké množstvo odbornej práce. Jeho syn Ing. arch. Miron Mikita zhotovil nádherný projekt chrámu. Môj otec Ján Jacečko, sprevádzal Jána Mikitu a bol význam-ným sponzorom a tiež takým aktívnym hnacím motorom rôznorodých staveb-ných prác, s ktorými mal skúsenosti už pri stavbe chrámu v Stropkove. Srdečne ďakujeme bratom stavebníkom Jankovi Dovičákovi a Mariánovi Kasardovi s ich veselými a pracovitými robotníkmi, ktorí na tomto chráme pracovali s láskou a s radosťou a mnoho zo svojho zisku ne-chali v tejto stavbe ako dar.

Na začiatku nám poskytli výraznú fi-nančnú pomoc cirkevné obce Stropkov, Svidník, Kružľová, Roztoky a Kečkovce. Ťažko vyčíslit všetkých významných darcov, podnikateľov a sponzorov, za všetkých spomeniem sestru Helena Tiškovú, ktorá oslovila mno-hých veriacich v Prešove. Ďa-lej sestru Helenu Trebišovskú s deťmi, Máriu Bodná-rovú, Janka Krajňáka, Vasiľa Ducára, Micha-la Micenka, Michala Oleárníka, Františka

PodĎakovanie

PĎolu, Milana Rastislava KováĎa, Danie-la Podhajeckého, Ivana HvozĎanskeho, Alexandra ZakuĎanskeho, Alexandra Kondratuka, Stanislava Obického, Vladimíra Roslova, Vieru Vavrovú, Máriu BeloviĎovú, Bohumíra Kubíka, Jaroslava Klasovitého a mnoho Ďalších, o ktorých vie HospoĎ Boh. Ďakujeme všetkým osloveným cirkevným obciam za zbierku na našu cerkov na prelome rokov 2016/2017. Nech Vám to Boh vynahradí.

Významné financie sa ušetrili vĎaka brigádnickej práci našich veriacich, pracovalo sa vyše 400 pracovných dní, súbežne firemné i brigádnické práce, často aj viac ako 10 hodín denne, vĎaka našim ženám, ktoré celých 5 rokov varili pre robotníkov zo svojich vlastných prostriedkov chutné obedy a večere, žertvovali na raňajky.

Nezaplatiteľnú pomoc a ústretovosť poskytlo mesto Holíč na čele s jeho priateľom PhDr. Zdenkom Čambalom; pri stavbe pomáhali aj miestni pôvodní Holíčania.

Stavba sa začala 20. mája 2013 vytýčením, 13. júna 2013 na sviatok Voznesenia bol posvätený základný kameň za účasti vladyky Rastislava a vladyky Jáchyma. V roku 2013 sa urobil celý hrubý skelet a vonkajšie múry, v roku 2014 veža, kupola, osadenie 8 horných okien + fasáda a osadenie krížov, medená krytina za atikou. V roku 2015 spodná strecha, okná, dvere, tepelné izolácie, schody a odkvapový chodník. V

2016 elektroinštalácia a vnútorné omietky, podlahové kúrenie a inštalácia lustrov. V 2017 sa robila dlažba v interiéri, vnútorné vybavenie a spodná zateplená fasáda.

V deň posviac-ky nás potešil darom mnohých liturgických predmetov a finančných prostriedkov v mene Pražskej pravoslávnej eparchie arcibiskup Michal.

Počas výstavby sa preinvestovalo 160 643 eur + cca 30 000 eur je hodnota darovaného chrámového vybavenia a stavebných materiálov.

Nech HospoĎ Boh modlitbami Pre-
svätej Bohorodice a svätých Cyrila a Me-
toda ochraňuje a blahosláví tento chrám
a všetkých verných pravoslávnych kres-
ťanov až do konca vekov, do druhého
príchodu nášho Spasiteľa Isusa Christa.

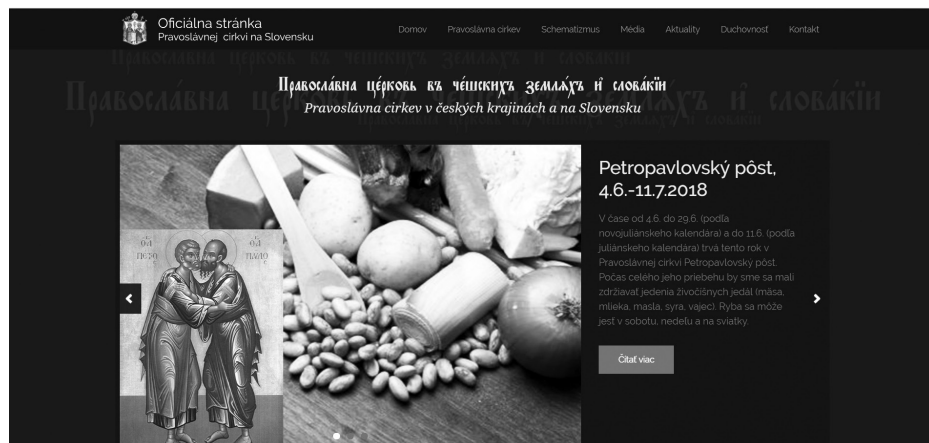
**Christos voskrese! Všetkým dar-
com mnohaja leta!**

Protojerej Jakub JaceĎko

Oficiálna internetová stránka Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Milí čitatelia! Chceli by sme vám s radosťou oznámiť, že na začiatku mája tohto roku sme s Božou pomocou spustili vynovenú oficiálnu internetovú stránku Pravoslávnej cirkvi na Slovensku **www.orthodox.sk**. Tešíme sa zvlášť preto, lebo po niekoľkomesačnej namáhavej práci sa nám podarilo spracovať prvú etapu stránky s pomocou profesionálnej firmy na úroveň moderných portálov a tak vytvoriť základ pre jej ďalšie rozširovanie. Ako sami vidíte, dnešná doba je veľmi rýchla a aj v cirkevnej oblasti sa toho stále veľa deje. Preto chceme, aby naši veriaci mali čerstvé informácie čo najskôr. Okrem nášho oficiálneho mesačníka Odkazu sv. Cyrila a Metoda tak bude odteraz mať Pravoslávna cirkev na Slovensku aj kvalitnú internetovú stránku, ktorú plánujeme každodenne aktualizovať. Vyrovnali sme sa tak ostatným miestnym pravoslávny cirkvám vo svete, ktoré prostredníctvom internetu už dlhé roky efektívne informujú verejnosť o svojom živote, ale aj o pravoslávnom zahraničí. Na stránkach autokefálnych pravoslávnych cirkví bola doteraz naša miestna cirkev buď neaktívna alebo tam bol odkaz na rôzne súkromné stránky, čo nám vo svete nerobilo dobré meno. Keďže bude v blízkej budúcnosti naša stránka aj v anglickom jazyku, informácie o nás budú dostupné širokej verejnosti po celom pravoslávnom svete. Popri kvalitných internových stránkach oboch našich eparchií a Bratstva pravoslávnej mládeže sme tak oživilí aj doménu orthodox.sk a pevne veríme, že sa vám bude páčiť.

Okrem pozvánok a aktuálnych informácií z metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi, oboch našich eparchií či zo zahraničia na stránke môžete nájsť informácie o našej histórii, vierouke (symbol viery v cirkevno-slovanskom a slovenskom jazyku), znenie našej ústavy, vyhlásenia archijerejov a fotografie s menami a kontaktmi na všetky hlavy autokefálnych pravoslávnych cirkví vo svete. V záložke „Schematizmus“ sú pokope zoznamy pravoslávnych inštitúcií, cirkevných obcí a duchovných. V „Médiách“ sú nami vydané tlačové správy k sviatkom a udalostiam, kontakty na naše

cirkevné časopisy, ale aj zvukové a obrazové záznamy, ktoré sa Pravoslávnej cirkvi týkajú. Ikony, životopisy našich svätých, hudba a bohoslužobné texty sa vám objavia po kliknutí na záložku „Duchovnosť“. Tam budeme pravidelne zverejňovať aj krátke citáty a myšlienky pre duchovnú potrebu.

Máme však na vás veľkú prosbu. Boli by sme veľmi radi, keby ste čo najčastejšie navštevovali našu stránku a tak zvýšili jej dôveryhodnosť v internetových vyhľadávачoch. Doména orthodox.sk bola totiž doposiaľ napádaná rôznymi vírusmi a to spôsobilo, že ju rôzni zahraniční provideri obmedzili iba na Slovensko (čiže stránka sa zo zahraničia načítala nedala). Firma, s ktorou spolupracujeme, ju však teraz vyčistila a zaplátať aj „diery“, cez ktoré sa k nám vírusy dostávali. Dnes je teda tento problém vyriešený a stránka je už prístupná z celého sveta. Avšak aby sa dostala na prvé miesta vyhľadávачov, potrebujeme, aby na ňu **čo najčastejšie klikalo čo najviac ľudí**. My sa vám zato odovďačíme aktualizovaným obsahom. Budeme, samozrejme, radi aj akémukoľvek inovatívnemu návrhu, ktorý sa budeme snažiť zahrnúť do ďalšej etapy jej obnovy. Písať nám môžete cez formulár v záložke „Kontakt“.

Za prejavenú priazeň našej stránky vám vopred ďakujeme a veríme, že aj vďaka nej sa podarí informovať o Pravoslávnej cirkvi na Slovensku širokú verejnosť.

*Prot. Peter Soroka,
správca internetovej stránky orthodox.sk*

Delegácia našej miestnej Cirkvi navštívila Rím

Liturgia na hrobe sv. Cyrila v bazilike sv. Klimenta v Ríme.

V stredu 9. mája 2018 večer metropolita Rastislav spolu s členmi delegácie (sprevádzali ho Jeho Vysokopreosvietenosť Michal, arcibiskup pražský a českých krajín, Jeho Vysokopreosvietenosť Juraj, arcibiskup michalovsko-košický, archim. Serafim

Pri príležitosti 1155. výročia príchodu slovan-ských apoštolov – sv. bratov Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu navštívil Jeho Blaženosť Rastislav, arcibiskup prešovský a metropolita českých krajín a Slovenska, v dňoch 9. – 12. mája 2018 starobylé mesto Rím.

(Šemjatovský), mitr. prot. Michal Švajko, archidiakon Maxim (Durila) a hypodiakon Maroš Černý) prijal pozvanie na večeru od Jeho Eminencie kardinála Kurta Kocha, predsedu Pápežskej rady pre napomáhanie jednoty kresťanov. Na večeri boli prítomní i Jeho Eminencia kardinál Mons. Jozef Tomko – emeritný prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov, pápežský penitenciár – spovedník v Bazilike Panny Márie Väčšej Ľudovít Melo OP, pápežský ceremoniár vo Vatikáne mons. Ján Dubina, S.L.D., ako aj tajomník Pápežskej rady pre napomáhanie jednoty kresťanov Hyacinth Laurent Destivelle.

Vo štvrtok 10. mája 2018 v dopoludňajších hodinách metropolita Rastislav slúžil sv. Liturgiu na hrobe sv. Cyrila v Bazilike sv. Klimenta za účasti miestnych pravoslávnych veriach z viacerých jurisdikcií (najmä rumunskej, ruskej a gruzínskej).

Po sv. Liturgii si členovia delegácie uctili relikvie sv. Cyrila, ktoré sú uložené v Bazilike sv. Klimenta. Jej rektorovi, dominikánovi Fr. Thomasovi McCarthymu podarovali ikonu vierozvestcov sv. Cyrila a Metoda.

Popoludní delegáciu našej miestnej Cirkvi previedol po Bazilike sv. Petra rektor vatikánskeho Kolégia penitenciárov Lucián Mária Bogucki, ktorý priblížil históriu a rôzne zaujímavé miesta baziliky. Členovia delegácie sa počas návštevy chrámu poklonili ostatkom sv. Gregora Nazianskeho († 390) a sv. Jána Zlatoústeho († 407).

Ako ďalšiu navštívili Baziliku Santa Maria Maggiore (Svätej Márie Väčšej), ktorá je jednou z tzv. patriarchálnych bazilik a zároveň jedným zo siedmych pútnických chrámov Ríma. Delegáciu pred chrámom privítal predstavený baziliky Stanislav Rytko. S históriou baziliky, v ktorej pápež Hadrián II. v roku 868 položil na oltár staroslovienske bohoslužobné knihy, ich oboznámil pápežský penitenciár – spovedník v Bazilike Svätej Márie Väčšej – páter Ľudovít Melo OP. V chráme si členovia delegácie uctili relikvie Christových jaslí. Pozreli si tiež vzácne starobylé rúcha a v podzemí chrámu sa poklonili ostatkom viacerých svätých ako i čiastočke sv. Kríža.

V podvečer delegácia našej miestnej Cirkvi na čele s metropolitom Rastislavom navštívila Baziliku sv. Pavla za hradbami, kde ich sprevádzali pátri Ľudovít Melo OP a Frederico Rossi Querin OSB. Modlitbou, poklonou a dotykom hrobky si uctili ostatky sv. apoštola Pavla, ktoré sú uložené v hrobe pod oltárom. Následne si uctili i ostatky sv. apoštolov Andreja, Bartolomeja a Matúša.

Večer sa členovia delegácie zúčastnili na slávnostnej recepcii v priestoroch Veľvyslanectva SR pri Sv. stolci, na ktorú ich pozval Jeho Excelencia mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec SR pri Sv. stolci pán Peter Sopko pri príležitosti ukončenia svojho pôsobenia.

V piatok 11. mája 2018 predpoludním delegácia našej miestnej Cirkvi navštívila Pápežskú radu pre napomáhanie jednoty kresťanov, kde ich privítal jej predseda Jeho Eminencia kardinál Kurt Koch. Po oficiálnom prijatí a krátkom rozhovore sa členovia delegácie stretli so zamestnancami pápežskej rady. Metropolita Rastislav sa zaujímal o ich prácu a stav dialógu medzi kresťanskými spoločenstvami rôznych tradícií vo svete.

Návšteva v zahraničí

Po návšteve Pápežskej rady sa členovia delegácie spolu so svojím prekladateľom a zároveň sudcom súdneho tribunálu Rímskej rotý Mons. Miroslavom Konštancom Adamom OP presunuli do Apoštolského paláca vo Vatikáne, kde metropolitu Rastislava spolu s delegáciou prijal Jeho Svätosť rímsky pápež František. Stretnutie bolo výnimočné tým, že išlo o historicky prvé stretnutie najvyššieho predstaviteľa Pravoslávnej cirkvi českých krajín a Slovenska s najvyšším predstaviteľom Rímskokatolíckej cirkvi. Stretnutie prebehlo vo veľmi príjemnej a uvoľnenej atmosfére. V závere stretnutia si obaja jeho účastníci navzájom vymenili dary. Po ukončení oficiálnej časti pápež František pozval členov delegácie na spoločný obed.

V piatok popoludní členovia delegácie navštívili v Ríme katakomby sv. Sebastiana – hroby kresťanov z prvých storočí kresťanských dejín, ktoré sa nachádzajú pod rovnomenným chrámom.

V podvečer toho istého dňa sa metropolita Rastislav spolu s delegáciou zúčastnil na večeri, pozvanie na ktorú prijali mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec SR pri Sv. stolci Peter Sopko a mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec ČR pri Sv. stolci, Republike San Marino a Suverénom ráde maltézskeho rytierov Václav Kolaja. Osobitné poďakovanie počas večere metropolita Rastislav vyslovil tajomníkovi Pápežskej rady pre napomáhanie jednoty kresťanov Hyacintovi Laurentovi Destivellovi, ktorý spre-vádzal delegáciu našej miestnej Cirkvi po celú dobu jej pobytu v Ríme.

V sobotu 12. mája 2018 popoludní metropolita Rastislav a väčšina členov delegácie pricestovali späť na Slovensko.

Zdroj: Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Delegácia Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku na stretnutí s pápežom Františkom v Ríme.

Posvätenie chrámu po rekonštrukcii a chirotonia za kňaza v Ladomirovej

V Nedeľu sv. Otcov Prvého všeobecného snemu 20. mája 2018 Jeho Bláženosť Rastislav, arcibiskup prešovský a metropolita českých krajín a Slovenska, posvätil chrám sv. archanjela Michala v Ladomirovej po kompletnej rekonštrukcii. V predvečer posviacky v sobotu popoludní vykonal obrad posvätenia nového prestola. Dvojďňové slávnosti boli umocnené tým, že pri novoposvätenom prestole v nedeľu z rúk vладыky Rastislava prijal sv. tajinu kňazstva diakon Daniel Omaska.

Obrad posvätenia prestola sa začal sprievodom, pri ktorom vладыka spolu s duchovnými a veriacimi tri razy obišiel chrám s ostatkami sv. prepodobnomučeníkov, zabitých v palestínskej Lávre sv. Sávu Saracénmi (r. 614). Po vstupe do chrámu boli sv. ostatky uložené do nového prestola – daru archim. Timoteja a bratov z monastiera sv. Jána Ruského v Pefkochori v severnom Grécku.

Slávnostná posviacka chrámu bola dokončená v nedeľu ráno a následne viacerí duchovní z blízkeho i širšieho okolia spolu s vладыkom Rastislavom slúžili sv. Liturgiu.

V kázni prot. Andrej Nikulin poukázal na to, v čom spočíva cirkevné, soborné myslenie. „Keď sa pozrieme na sv. Otcov Prvého všeobecného snemu, na tých, ktorí prispeli k víťazstvu viery formou dogiem, vidíme medzi nimi vzdelancov ako Atanáz Veľký, Alexander Alexandrijský a mnohí ďalší. Boli však medzi nimi i Otcovia, ktorí nemali teologické vzdelanie, no mali pevnú vieru a lásku k Bohu. Každý z nich prispel čím mohol,“ zdôraznil v kázni o. Andrej.

Vладыka Rastislav sa v závere sv. Liturgie prihovril k o. Danielovi, ktorý bol na sv. Liturgii vysvätený za kňaza: „Otec Daniel, v tomto chráme, pri jeho prestole ste vyrastali, a dnes ste tu prijali kňazskú chirotoniu a kríž kňazskej služby. Chcem Vám zaželať múdrosť od Boha, Jeho požehnanie, blahodať a pomoc v jerejskej službe. Sám viete, aké náročné a ťažké sú niekedy samotné začiatky.“ Vладыka o. Daniela požiadal, aby v modlitbách vždy pamätal na svojich rodičov, príbuzných a známych, všetkých priateľov, ale aj nepriateľov.

Miestny duchovný správca prot. Pavol Kačmár priblížil rekonštrukciu chrámu a zo srdca poďakoval všetkým dobrodincom, ktorí pomohli s jeho realizáciou. Poďakoval sa tiež členom speváckeho zboru zo Sloviniek, ktorí spievali počas sv. Liturgie.

Následne sa konalo pomazanie veriacich sv. olejom, po ktorom vладыka Rastislav posvätil pred chrámom nový Kríž, ktorého zhotovenie a inštaláciu finančne podporil Ing. Daniel Podhajecký s rodinou zo Stropkova.

Upravené podľa: Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Posvätenie nového rozpisu chrámu a chirotesia na hypodiakona v Slovinkách

Za účasti množstva veriacich zo Spiša sa v nedeľu 13. mája 2018 konalo v chráme Voznesénija Hospódnja v Slovinkách posvätenie nástenných ikon. Spolu s duchovnými ho vykonal Jeho Blaženosť Rastislav, arcibiskup prešovský a metropolita českých krajín a Slovenska. Zároveň vykonal i postrih na čteca a chirotiesiu na hypodiakona brata Juraja Mižikára zo Slovíniek.

Po prečítaní nedeľňajšieho sv. Evanjelia o slepcovi, ktorého Christos uzdravil pri siloamskom kúpeľi, sa k veriacim prihovril vладыka Rastislav. „Slovensko sa zvykne označovať za kresťanskú krajinu. Ako je však možné, že v spoločnosti, ktorá sa hlási ku Christovi a sama seba nazýva kresťanskou, jestvujú vraždy, krádeže, manželská nevera, rozvody, opustení rodičia alebo deti, matky zabíjajú život počatý vo svojom lone a dejú sa mnohé ďalšie nepredstaviteľné a nepomenúvané veci, ktoré dnes, žiaľ, už aj mnohí spomedzi kresťanov považujú za čosi bežné, normálne a samozrejmé,“ povedal vладыka.

Ďalšie slová adresoval prítomným kňazom, ktorým pripomenul, že by nemali byť duchovnými slepcami, ak chcú viesť iných. „Dnes pred sv. Liturgiou som okrem posviacky nástenných ikon vykonal i postrih na čteca a chirotiesiu na hypodiakona brata Juraja Mižikára, ktorý celý svoj život spojil s Christom, Cirkvou a týmto svätým chrámom. Napriek vysokému veku a fyzickej slabosti ma požiadal o možnosť slúžiť Bohu takýmto spôsobom. Pri príležitosti dnešného postrihu a chirotesia i jemu prajem Božiu milosť a požehnanie,“ doplnil.

V závere sv. Liturgie bol vykonaný sprievod okolo chrámu s čítaním sv. Evanjelií. Vладыka slúžil pri sv. Križi pred chrámom tzv. banicku panychídu. Poďakoval sa miestnemu duchovnému správcovi prot. Petrovi Kačmárovi a pozdravil jeho i všetkých miestnych s nadchádzajúcim chrámovým sviatkom. Ostatným duchovným otcom sa poďakoval za spoločné modlitby a vyzdvihol prácu jer. Jozefa Balberčáka, ktorý sa pričínil o polovicu rozpisu nástenných ikon v chráme. Druhú polovicu rozpisu vykonal bratia Mijomir a Marko Todorovičovi zo Srbska. Prihovril sa tiež členom Banického cechu v Slovinkách a poprial im, aby ich svojimi modlitbami k Bohu ochraňovala ich patrónka sv. Barbora.

Miestny duchovný správca prot. Peter Kačmár adresoval slová vďaky Bohu, Presvätej Bohorodičke, ako i všetkým svätým, ktorých ostatky sa uložené v slovinskom chráme, za ich pomoc a požehnanie, a poďakoval sa takisto vладыkovi, duchovným, členom speváckeho zboru a prítomným veriacim za spoločné modlitby.

Upravené podľa: Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Chrámová slávnosť v Kalnej Roztoke

V chráme sv. veľkomučeníka Juraja sa v cirkevnej obci v Kalnej Roztoke 6. mája 2018 uskutočnila chrámová slávnosť. Samotný deň sa niesol vo veľmi sviatočnom duchu. V chráme sa zišlo v tento sviatočný deň mnoho miestnych veriacich, ale aj veriacich z iných cirkevných obcí.

Slávnostné bohoslužby sa začali ráno o 7.30 hod. utreňou a o 9.30 hod. nasledovala sv. Liturgia, ktorú slúžili: mitr. prot. Mgr. Ján Ignác, mitr. prot. Mgr. Juraj Sičák, mitr. prot. Mgr. Ján Gliganič, CSC., mitr. prot. Mgr. Ján Biloruský, jerej Mgr. Ľuboš Omaska a miestny správca mitr. prot. Mgr. Vladimír Ignác.

Po ukončení sv. Liturgie sa konala večerná s pomázaním posvätným olejom a potom nasledoval chod okolo chrámu s čítaním svätého Evanjelia. Záverečné slovo patrilo miestnemu správcovi a zároveň bolo poďakovaním všetkým za účasť.

My veriaci ďakujeme všetkým otcom duchovným za to, že z takejto krásnej slávnosti sme odchádzali naplnení duchovnou radosťou. Prosíme Matku Božiu, aby darovala zdravie našim duchovným, ich rodinkám a všetkým ľuďom dobrého zmysľania. **Na mnohaja i blahaja lita!**

Prvá svätá tajina pokánia

„Kto je moje Telo a pije moju Krv, má večný život, a ja ho vzkriesim v posledný deň“ (Jn 6, 54).

V nedeľu 13. mája 2018 v PCO Kalná Roztoka v chráme sv. veľkomučeníka Juraja sa konala slávnosť prvej svätej spovede detí. K prijatiu svätej tajiny pokánia sa deti statočne a svedomito pripravovali. Spoznávali a naučili sa, aký veľký význam majú sväté tajiny, ktoré ustanovil Isus Christos. Na sv. Liturgii, ktorá sa začala o 8.30 hod., boli okrem detí a ich rodičov prítomní aj ich príbuzní, krstní a starí rodičia. Bol to nielen pre detí, ale aj pre ostatných veľký duchovný zážitok, na ktorý len tak ľahko nikto nezabudne.

Po ukončení sv. Liturgie sa k deťom prihovoriť prot. Mgr. Vladimír Ignác, ktorý svojimi úprimnými, priateľskými a povzbudzujúcimi slovami vyzdvihol význam svätej spovede a zdôraznil aj dôležitosť života v Christu.

Nech Boh ochraňuje každý ich krok, anjel strážny nech vždy stojí pri nich, aby ako v tento deň, prichádzali do chrámu stále, a aby stále prijímali do svojich srdiec Telo a Krv Isusa Christa. **Na mnohaja i blahaja lita!**

PhDr. Anna Janková

Chrámový sviatok v Medzilaborciach

Dňa 27.5.2018 sa uskutočnil v chráme Zostúpenia Svätého Ducha v Medzilaborciach chrámový sviatok. Na slávnostnej Liturgii sa zúčastnili duchovní: mitr. prot. Ján Novák, mitr. prot. Michal Bega, mitr. prot. Michal Hrustič, mitr. prot. Vladyslav Keretsman, miestny správca cirkevnej obce prot. Alexander Zalevskij, prot. Vasil' Schirta, jerej Jozef Balberčák, jerej Miroslav Pavlenko. Po svätej Liturgii nasledovalo vystúpenie detí a mládeže s následným posvätením novo zakúpenej Počajevskej ikony Bohorodičky.

Vďaka patrí nášmu otcovi duchovnému, celému kurátorskému zboru, kantorom i všetkým veriacim, ktorí sa podieľali na organizácii slávností a pripravili bohaté pohostenie pre všetkých prítomných.

Alexander Hričko

Grécki pravoslávni veriaci na návšteve Slovenska

V dňoch 19.-21.5.2018 navštívili Michalovsko-košickú eparchiu pútnici z gréckej aténskej cirkevnej obce pri chráme sv. apoštola Tomáša. V sobotu sa spolu so svojim duchovným správcom o. archim. Nektarijom Malliom zúčastnili na večerni v košickom katedrálnom chráme Zosnutia Presvätej Bhorodičky a sv. Jána Milostivého, kde sa modlili aj na nedeľnej sv. Liturgii. V gréckom jazyku spievali byzantskými nápevmi aj časť sv. Liturgie. Do chrámu podarovali vyšívané pokrývadlá na kalich a diskos. Tunajší vладыka Juraj ich zase obdaroval ostatkami sv. apoštola Tomáša, ktorému je ich chrám v Aténach zasvätený.

Popoludní navštívili katedrálny chrám v Michalovciach a pútnický chrám Zosnutia Presvätej Bhorodičky v Nižnej Rybnici. Pútnikov na čele s ich duchovným sprevádzal domáci archijerej, vладыka Juraj. V pútnickom chráme ich privítal miestny duchovný o. Nikodím (Dušan Tomko), ktorý krátko priblížil život miestnej cirkevnej obce a históriu pútnického miesta i s požehnaním vладыku Juraja pomazal pútnikov posväteným olejom. Nech Matka Božia, ktorá cez svoju klokočovskú ikonu, ktorej nová kopia prišla do Nižnej Rybnice pred necelými 10 rokmi ako dar pravoslávnych Grékov, požehnáva i pútnikov, ich rodiny, ako aj všetkých nás pravoslávnych veriacich i všetkých, ktorí sa k nej s vierou utiekame – PRESVJATAJA BOHORODICE, SPASI NAS!

V nedeľu sa ešte poklonili aj ostatkom sv. Maxima Sandoviča v Inovciach.

V pondelok 21.5.2018 prijal veriacich z Grécka Jeho Blaženosť Rastislav, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska. Nakoniec na svojej ceste po Slovensku si pozreli aj Spišský hrad.

Zdroj: www.orthodox.sk

Hostia z Grécka navštívili v sprievode arcibiskupa Juraja metropolitu Rastislava.

Pravoslávne bohoslužby na mieste budúceho monastiera v Dargove

Jeho Vysokopre-osvietenosť Juraj, arcibiskup michalovsko-košický, s početným duchovenstvom a takmer dvoma stovkami veriaceho ľudu sa 8. mája 2018 zišli v obci Dargov a tak slúžili prvé pravoslávne bohoslužby v tejto dedine po 50. rokoch. „Na mieste, kde počas Druhej svetovej vojny padlo obrovské množstvo vojakov, sa

každoročne stretávame pri tunajšom pamätníku padlým hrdinom. Tento rok sme sa vďaka jednej zbožnej rodine, ktorá podarovala pozemok na stavbu budúceho pravoslávneho monastiera, zišli, takpovediac na svojom, aby sme oslávili znovuzrodenie tejto cirkevnej obce a aby sme spoločne položili duchovný základ na dielo – monastiersky komplex zasvätený významnému srbskému svätému Vasilijovi Ostrožskému. Ten by sa mal stať jedným z duchovných centier Slovenska,“ povedal pre orthodox.sk arcibiskup Juraj.

Bohoslužby sa mali pôvodne konať na spomínanom pozemku, avšak dlho očakávanému dažďu, ktorý podľa veriacich poslal práve sv. Vasilij, sa akafist tomuto svätcovi, panychída za padlých vojakov a obrad rezania slávskeho koláča slúžili v sále obecného úradu v Dargove. Prítomní veriaci si mali možnosť uctiť epitrachil (časť bohoslužobného rúcha) sv. Vasilija Ostrožského, na pamiatku dostali jeho ikonku a boli pomazaní svätým olejom.

Vladyka Juraj poznamenal: „V okolí obce Dargov bolo preliate obrovské množstvo krvi a veríme, že aj prítomnosť monastiera sv. Vasilija Ostrožského, ktorý je okrem iného zmierovateľom nepriateľov, prinesie posvätenie tomuto miestu a tu žijúci ľudia sa budú modliť za zosnulých, ale aj za pokoj vo svete.“

Dôvodom zasvätenia budúceho monastiera práve srbskému svätcovi Vasilijovi Ostrožskému je to, že veriaci Michalovsko-košickej eparchie niekoľkokrát navštívili Čiernu Horu a v monastieri Ostrog, kde sa nachádzajú neporušené ostatky tohto svätca, boli zo strany tamojšieho bratstva a igumena – metropolitu Amfilochia s veľkou láskou prijatí. „Je to však aj z vďačnosti Srbskej pravoslávnej cirkvi, ktorá nás v medzivojnovom období duchovne rodila, ako aj veľkej úcte našich veriacich k sv. Vasilijovi Ostrožskému. Musím povedať, že s pomocou sv. Vasilija mám aj osobnú skúsenosť, lebo práve keď som sa pred 4 rokmi nachádzal v Čiernej Hore, som sa dozvedel, že moja mamka ochrnula a prognózy vyzerali veľmi hrozivo. Hneď som utekal k ostatkom sv. Vasilija

Zo života michalovsko-košickej eparchie

a úpenlivo som prosil o pomoc. A Boh dal, že po jeho modlitbe sa moja mamka o dva dni postavila na nohy a dnes bez problémov chodí," vysvetlil vладыka Juraj.

So samotnou stavbou monastiera by sa malo začať po vybavení všetkých povolení o rok a ako prvá bude postavená presná kópia Lovčenskej kaplnky v tvare rotundy, ktorú sväté knieža Peter Petrovič Njegoš II. v 19. stor. nad mestom Cetinje postavil na počesť svojho strýka sv. Petra Cetinského. V roku 1970 ju však komunisti zborili a na jej mieste postavili mauzoleum. „Keďže súčasná čiernohorská vláda neumožňuje obnovenie tohto posvätného miesta v Čiernej Hore, podľa vладыku Amfilochia Lovčenská hora sama rodí svoje sestry nielen po Srbsku, ale po celom svete, vrátane nášho Dargova," objasnil vl. Juraj. Okolo monastierskeho chrámu by mali postupne vyrásť ďalšie monastierske stavby. V monastieri sv. Vasilija Ostrožského v Dargove sa bude nachádzať aj množstvo svätých ostatkov svätcov, ktoré vладыka Juraj získal ako požehnanie pre našu miestnu Cirkev.

Prot. Peter Soroka, zdroj: www.orthodox.sk

Pochvalné hramoty za oddanú službu v Cirkvi

Deň Zostúpenia Sv. Ducha, 27. mája 2018, bol pre nás výnimočným nielen pre samotnú povahu a podstatu sviatku, ale v tento deň z rúk Jeho Vysokopreosvietnosti vладыku Juraja prijali kantori a speváci cirkevnej obce Pochvalné hramoty.

Pochvalnou hramotou bol vyznamenaný dlhoročný kantor košickej katedrály Vasil' Bardzák za oddanú a zodpovednú kantorskú službu v Cirkvi.

Pochvalná hramota bola odovzdaná dlhoročnému kantorovi košickej katedrály Jozefovi Rudymu za oddanú a zodpovednú kantorskú službu v Cirkvi a pôsobenie v Zbore Katedrálneho chrámu Zosnutia Presvätej Bohorodičky a sv. Jána Milostivého.

Pochvalné hramoty boli udelené i spevákom Zboru Katedrálneho chrámu Zosnutia Presvätej Bohorodičky a sv. Jána Milostivého: Vasilovi Durovi, Anne Durovej, Márii Sičákovej, Márii Kundrátovej za oddanú a zodpovednú službu v Cirkvi a pôsobenie v katedrálnom zbore.

Ako vyzdvihol vладыka Juraj v ďakovnom slove, odovzdanie hramôt práve na sviatok Zoslania Sv. Ducha nie je náhodné. Vyznamenaní hramotami si svoje dary od Boha nenechali pre seba, ale zúročovali ich na pastve Christovej.

Sláva Bohu za takýchto verných a oddaných služobníkov!

Sláva Bohu za všetko!

Zdroj: www.pravoslavie.eu

Výsledky výtvarnej súťaže „Svätí sú našimi vzormi“

V šk. roku 2017/18 vyhlásil Odbor školstva a katechizácie pri Úrade metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi na Slovensku výtvarnú súťaž pre žiakov základných a stredných škôl pravoslávneho vierovyznania na tému „Svätí sú našimi vzormi“.

Úlohou bolo zobraziť udalosť zo života obľúbeného svätého (svätej). Cieľom súťaže bolo nielen oboznámiť sa so životmi svätých Pravoslávnej cirkvi, ale predovšetkým vyvolať v deťoch túžbu po svätom živote. Milo nás prekvapil široký výber svätých, spomenieme aspoň niektorých: sv. Serafim Sarovský, sv. Nikolaj, sv. Sergej Radonežský, sv. Rastislav, sv. Cyril a Metod, sv. apoštoli Peter a Pavol, sv. Xénia Peterburgská, sv. Mária Egyptská, sv. Anna, sv. Natália, sv. Sofia, ale nechýbali ani také mená ako sv. Alexij Tóth, sv. Justín Popovič, sv. Nikolaj Velimirovič, sv. Ján Milostivý, sv. Arsenij, sv. Nestor Letopisec, sv. Teodor či cárska rodina.

Do tejto súťaže sa zapojili žiaci z Gaboltova, Hontianskych Moraviec, Jarabiny, Košíc, Lukova, Malcova, Medzilaboriec, Popradu, Sniny, Stakčína, Strážskeho, Svidníka, Uliča a Vrbového.

Z celkového počtu 139 zaslaných výtvarných prác bolo ocenených 44:

ZŠ

1. ročník

Adam Harabin (Košice), Nela Harkotová (Snina), Amália Jánošová (Košice), Gabriela Kovalčíková (Jarabina), Emma Mačíková (Jarabina), Michal Spišák (Košice)

2. ročník

Daniela Bandyová (Jarabina), Sára Cudnáková (Snina), Teodor Ivan (Košice), Dáša Karol'ová (Snina)

3. ročník

Filip Andrejko (Snina), Jakub Balberčák (Medzilaborce), Ema Čornaničová (Snina), Alex Sičák (Snina)

4. ročník

Nina Čornaničová (Snina), Bibiána Gonkovská (Jarabina), Nella Hricková (Snina), Sára Ivanová (Košice), Konštantín Mornár (Poprad), Tamara Šiškanová (Snina)

5. ročník

Alexandra Blašková (Snina), Paraskeva Bobaková (Hontianske Moravce), Zoja Mornárová (Poprad), Justín Soroka (Snina)

6. ročník

Posmrtná spomienka

Nikola Kahancová (Medzilaborce), Sofia Mornárová (Poprad), Mária Ondrejková (Vrbové), Martin Potičný (Jarabina), Dominika Rosičová (Stakčín), Petra Želizňáková (Medzilaborce)

7. ročník

Juraj Bilčák (Malcov), Alexej Bobak (Hontianske Moravce), Alex Brumberger (Svidník), Tomáš Kaleja (Medzilaborce), Ivona Kolcunová (Snina), Nina Pirniková (Strážske), Anastásia Voitjuk (Hontianske Moravce)

8. ročník

Natália Hrustičová (Ulič), Kevin Kaleja (Medzilaborce), Alexander Mornár (Poprad)

9. ročník

Juliána Bilčaková (Malcov), Maxim Bobak (Hontianske Moravce), Martin Kaleja (Medzilaborce)

SŠ: 1. ročník: *neudelené*, 2. ročník - Sergej Semanco (Lukov)

Oceneným autorom srdečne blahoželáme.

Mgr. Tatiana Kerekaničová, PhD.,

tajomníčka Odboru pre školstvo a katechizáciu ÚMRPC na Slovensku

Spomienka na otca Petra Cupera

9. júla 2018 si pripomínáme nedožitú 90. výročie narodenia mitr. prot. Petra Cupera, obnoviteľa pravoslávnej viery v Stropkove. Je nám smutno, že už nie je medzi nami, ale sme šťastní, že medzi nami bol a že sme mali česť žiť s ním.

Otec Peter so svojimi veriacimi na chrámovom sviatku
v Krásnom Brode. Foto: Jozef Lauruský

Narodil sa v obci Vagríneč, bol pokrstený na sviatok Položenija rízy Presvjatoj Bohorodicy v pravoslávnom monastieri Ladomirová archimandritom Vitalijom. Matka Božia ho ochraňovala svojou rízou po celý jeho život, k nej sa obracal vo svojich modlitbách, v ťažkých chvíľach. Hospod' Boh sa mu odmenil už tu na Zemi za jeho vernosť, že mu dal na sklonku svojho života postaviť krásny chrám v Stropkove, ktorý zasvätil Položeniju rízy Presvjatoj Bohorodicy. A svoju nesmrteľnú dušu odovzdal Hospodu Bohu na sviatok Kazanskej ikony Matky Božej 4. novembra 2010.

Otec Peter mal veľkú vieru v Boha. Všetky ťažkosti prenášal s pokorou, že všetko je dopúšťané kvôli nášmu spaseniu. Boh mu daroval vernú manželku matušku Helenu, ktorá stála pri ňom nielen v dobrom, ale i v zlom, daroval mu deti, ktoré pokračujú v jeho stopách. Vždy veril, že všetko zle sa na dobré obráti, len treba Bohu verne slúžiť, dodržiavať

zákon Boží a hlavne učiť sa zo svojej histórie. Ako hovoril, Boh na nás dopúšťa všeliaké biedy, ale len preto, že zabúdame a nechceme poznať pravdu, nechceme veriť, že zlo je vždy zlo, len stále sa inak prejavuje, aby nás zvieďlo z pravej cesty. Nesmieme zabúdať na svojich predkov, ktorí boli ochotní trpieť za sväté Pravoslávie. A keď budeme stále ostrážiti, Boh nám nedá v ťažkej chvíli odpadnúť od pravej spasiteľnej viery.

V tomto roku si pripomíname smutné 50. výročie od toho času, kedy ľudská zloba ukázala svoju skutočnú tvár. Na rodinu otca Petra Cupera i na celú Pravoslávnu cirkev na Slovensku prišla veľká skúška. Mnohí duchovní i veriaci museli preniesť veľa príkoria, zloby, nenávisť, strachu o svoj život, vyhrážania. Mnohí vydržali a teraz majú odmenu v Kráľovstve nebesnom. Nezapúdajme na nich a nech sú pre nás príkladom v našom živote.

Viera otca Petra bola veľká. Všetci po násilnom vyhodení jeho rodiny zo Stropkova hovorili, že on sa nikdy nevráti do Stropkova. Aj tí najbližší priatelia neverili, pretože skutočne asi ani jeden duchovný, ktorý musel v 1968. roku opustiť svoju cirkevnú obec, sa späť na svoju cirkevnú obec už nevrátil. Ale otec Peter nikdy nezúfal, prosil Hospoda Boha o pomoc, písal na všetky štátne orgány, navštevoval svojich veriacich v Stropkove a povzbudzoval ich, aby sa nebáli a vydržali, aby sa nerozutekali. Dva roky vo vyhnanstve... až kým Boh neukončil bezvládie v našom štáte a rodina otca Petra Cupera sa vrátila späť do Stropkova. Všetkým tým, ktorí mu ublížili, odpustil, mnohí sami prišli prosiť o odpustenie. So svojou skutočnou kresťanskou láskou dosiahol, že po 60. rokoch slúženia v Stropkove, mesto Stropkov jemu – pravoslávne mu duchovnému, udelilo Cenu mesta za aktívnu činnosť pri výstavbe nového chrámu pravoslávnej cirkevnej obce a zviditeľňovanie mesta najmä po jeho duchovnej stránke. To, že Pravoslávna cirkev si v Stropkove získala svoje pevné miesto, pravoslávni veriaci slúžia príkladným kresťanským životom, nástupca otca Petra prot. Pavol Bobak pokračuje v začatom diele, svedčí aj to, že v tomto roku pravoslávna matuška Zoja Bobaková, vnučka otca Petra Cupera, dostala vyznamenanie od mesta Stropkov pri príležitosti dňa matiek - žena roka za okres Stropkov. Nech Hospod' Boh blahosloví početné potomstvo otca Petra, a to nielen telesné, ale aj duchovné. Nenávisť, zlobu šíri nepriateľ ľudského rodu a trvá len do času. Ale láska je od Boha, tá je večná a tá bude prinášať plody dlhé roky.

A my nezabúdajme, vážme si to, čo pre nás vydobyli naši predkovia a nezrádzajme svoju svätú pravoslávnu vieru za miskú šošovice, za svetské výhody, za svetskú slávu, lebo to všetko pomíne a my raz predstúpime pred súd Boží. Otec Peter so svojimi veriacimi chodil na všetky chrámové sviatky do Ladomirovej, na Bukovú horku, na Krásnobrodský monastier, do Ľutiny, pretože sú to vymodlené miesta, kde žili bohabojní ľudia, ktorí boli ochotní aj život položiť za sv. pravoslávnu vieru. Teraz prichádzame aj na sv. miesto do Stropkova, kde žil otec Peter, ako ho nazval jeden duchovný, mučeník bez krvi. On bol skutočne vyznávač sv. Pravoslávia. Schádzajme sa spolu, aby sme sa posilnili navzájom vo viere.

Vičnaja jemu pamjať!

MP

Pozvánky

PRAVOSLÁVNÁ CIRKEVNÁ OBEC POKROVA PRESVÄTEJ
BOHORODIČKY V BECHEROVE
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΝΟΠΕΙΑ ΣΤΟ ΒΕΧΕΡΟΒ
ORTHODOX PARISH OF PROTECTION OF THEOTOKOS IN BECHEROV

POZVÁNKA NA VSENOČNÉ BDENIE na sviatok svätého Jána Šanghajského ktoré sa uskutoční 1. júla (v nedeľu) v Becherove

Program

20: 30 Vsenočné bdenie
23: 00 Akafist k svätému Jánovi Šangajskému
23: 45 Modlitby preds sv. prijímaním
00: 15 Svätá Liturgia

Počas bohoslužby bude možnosť sa pokloniť ostatkom svätého Jána Šangajského, ktoré sa nachádzajú v chráme Pokrova Presvätej Bohorodičky v Becherove

Katedra kresťanskej pedagogiky a psychológie Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU
v Prešove v spolupráci s Dobročinným spolkom svätého Jana Šanghajského
a Sanfranciského organizuje medzinárodnú vedeckú konferenciu

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI NÁŠHO REGIÓNU V 20. STOROČÍ

(Vedecká konferencia pri príležitosti 160 rokov od narodenia a 90 rokov od úmrtia otca
Grigorija Varchola)

Becherov 30. 6. 2018

POZVÁNKA NA LEVOČSKÚ PÚŤ DO LEVOČE

Pravoslávna cirkevná obec v Levoči pozýva všetkých pravoslávnych kresťanov na Levočskú púť na počesť sviatku Položenia rúcha Presvätej Bohorodičky vo Vlacherni, ktorá sa uskutoční v dňoch 14. – 15. júla 2018 s týmto programom:

Sobota: 14. 7. 2018

19:00 hod. posvätenie vody

20:30 hod. Veľké povečerie

23:00 hod. molebny a panychídy

23:30 hod. moleben k Presvätej Bohorodičke

Nedeľa: 15. 7. 2018

09:00 hod. Slávnostná sv. Liturgia

Všetci veriaci PCO Levoča sa vŕcné tešíme na vaše modlitby a účasť na tejto púti.

Duchovní budú slúžiť v modrom bohoslužobnom rúchu, ktoré si prinesú so sebou.

Duchovný správca PCO Levoča

CHRÁMOVÉ SVIATKY

V mesiaci júl sa budú v arcidekanáte pre okresy Stropkov a Medzilaborce konať tieto chrámové sviatky:

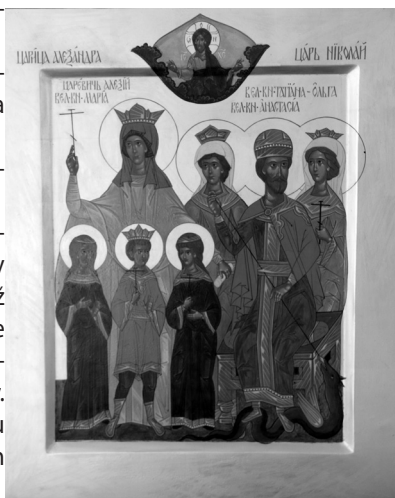
12. júl (štvrtok): Driečna - na počesť sv. prvoverchovních apoštolov Petra a Pavla. Utreňa 8.30 hod., sv. Liturgia 10.00 hod.

14. júl (sobota): Valentovce - na počesť sv. prvoverchovních apoštolov Petra a Pavla. Sv. Liturgia 10.00 hod.

14. - 15. júl (sobota - nedeľa): Stropkov - na počesť Položenia rízy Presvätej Bohorodicy. Bohoslužby sa začnú v sobotu 14.7. o 17.00 hod. a budú pokračovať celú noc až do nedele. Slávnostná sv. Liturgia v nedeľu 15.7. sa začne o 9.00 hod. Po sv. Liturgii bude vzácnym hosťom z Ruskej federácie pri príležitosti stého výročia umučenia sv. cárskej rodiny ako vyjadrenie vďaky veľkému ruskému národu od našich veriakov odovzdaná ikona sv. cárskeho mučeníka.

18. júl (streda): Havaj - na počesť prepodobného Sergeja Radonežského. Utreňa 8.30 hod., sv. Liturgia 10.00 hod.

Na tieto chrámové slávnosti zbožných duchovných a veriakov pozývajú a tešia sa duchovní správcovia týchto chrámov spolu s ich veriakmi. Vyberte si a pridte. Neolutujete.

Pozvánky

BPM Košice v spolupráci s ÚMKPE organizuje

Tábor IXΘΥΣ

Kedy: 22.7.-27.7.2018

Kde: Rekreačné stredisko Zelený Breh

Cena: 95 €

(5 dní: ubytovanie, 5x denne strava a pitný režim, autobus, výlety, poisťenie)

Vek: 6-14 rokov

Počet je obmedzený, tak neváhaj a prihlás sa do **25.6.2018!**

Katarína Sopková - vedúca mládeže v Košiciach:

tel. číslo: 0944 933 934 (prosím kontaktovať po 18:00 h cez pracovný týždeň)

email: bpm.kosice@gmail.com

OBSAH - 3MICT

Zostúpenie Sv. Ducha na apoštolov (Prot. Ján Sovič).....	3
1155 rokov od príchodu sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. Tlačová správa. (Tlačový odbor ÚMR Pravoslávnej cirkvi na Slovensku).....	5
Petropavlovský pôst (Jer. Miroslav Pavlenko).....	7
Sväté Písmo a jeho užitočnosť pre veriaceho človeka – Prvý žalm (3. časť) (Protodiakon Ján Husár).....	9
Kresťanská rodina. Nevyhnutnosť katechizovania detí i ostatných členov Cirkvi 11. (Prot. Peter Kormaník).....	11
Prinesenie svätých do ladomirovského monastiera v roku 1931 (Jer. Mgr. Miroslav Humenský, PhD.).....	14
Pravoslávny v sedemdesiatke. Rozhovor s bývalým rímskokatolíckym mníchom jeromonachom Gabrielom (Spracoval: Anton Sorokáč).....	17
Pravoslávie na území dnešného Slovenska v stredoveku (Prot. ThDr. Štefan Horkaj).....	20
Sláva Bohu za Jeho milosť! (Prot. Jakub Jacečko).....	23
Oficiálna internetová stránka Pravoslávnej cirkvi na Slovensku (Prot. Peter Soroka).....	25
Delegácia našej miestnej Cirkvi navštívila Rím (Tlačové oddelenie ÚJR v Prešove).....	26
Zo života prešovskej eparchie.....	29
Zo života michalovsko-košickej eparchie.....	32
Spomienka na otca Petra Čupera.....	36
Pozvánky.....	38
 OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spolpatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spolpatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku orthodox.sk. Cena dohodou.	

Na prednej strane obálky:
Pravoslávne bohoslužby na mieste budúceho monastiera v Dargove

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

Заповіт
св. Кирилла
і Мефодія

06
18

Mesačník Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Ročník LXIV/2018
ISSN 0139-9012

S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0940 600 501

E-mail: ocam@orthodox.sk
Web: www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Peter Soroka
Jazykový redaktor: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň Svidníčka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok **6,- € + poštovné 6,- €**
polročný príspevok **3,- € + poštovné 3,- €**
Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**
BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:
Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi
Bayerova 8, 080 01 Prešov
Tel. č.: 051/7724 736
E-mail: mrpc@orthodox.sk
Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.
Číslo indexu: EV 173/08.